

ABONAMENTUL

Pe an . 28 Cor.
Pe jum. . 14 «
Pe lună . 2-40 «

Numi de Duminică

Pe an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Numi de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deak Ferencz-nicza 23.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mănușite publice și Loc de
schimb costă fiecare pfr 20 Hl.
Manuscripte nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XIV.

NUMĂR POPORAL

Nr. 31

Aviz abonaților.

Rugăm toți abonații noștri să binevoiască să grăbiți cu achitarea sumelor ce ne datorăm. În același timp le aducem la cunoștință că dela toți aceia cari nu ne vor trimite abonamentul până la 10 Septembrie vom încasa abonamentul prin oficiul postal.

Adm. »Tribuna«.

Popor de mucenici.

Foile ungurești, atât cele simbriașe guvernului cât și cele dușmane lui — căci câte ori e vorba de noi Români și alte neamuri ne-maghiare, atât Ungurii cât și foile lor uită orice dușmănie, — foile ungurești se plâng rău că iarăș au început marile foi din Europa să-i asupriască, publicând articole în cari se »defaimă« țara ungurească și legile ei, spunându-se despre Unguri și guvernele ungurești că prigonesc și neîndreptătesc neamurile de altă țară.

Se plâng cu amar că mai ales dela alegeri încoace toate foile mari din lume sânt împotriva lor. Chiar și acele cari până aici erau prietene lor (pentru bani grei). Nu numai foile din Germania osândesc asuprirea și volnicile de cari au avut parte alegerii nemaghiari din țară, ci osândesc aceste volnicii și marile ziare din Franța

și chiar și cele din Anglia, unde până acum numai câteva ziare ne erau prietene, nouă și celorlalte neamuri neîndreptățite.

Recunoaștem fără ocoliri că plângerea foilor ungurești este întemeiată. Da, astăzi toate foile mari din lume, cari nu stau în slujba guvernului unguresc, ne iau apărarea și osândesc volnicile neomenești de cari am avut parte. Dar ce vină avem noi dacă se găesc oameni cari să ne compătimiască? Ce vină avem noi dacă glasurile noastre de durere găesc răsunet în foile altor neamuri? Ce vină avem noi dacă și străinii au ajuns la convingerea că în Ungaria intradevăr se săvârșesc cele mai mari nedreptăți împotriva neamurilor ne-maghiare? — Ce altă vină decât, poate, vina că nu putem să suferim în tăcere loviturile ce ni se dau, ci țipăm și noi când loviturile dor?

Noi sântem păcătoșii, noi cei ce plângem, și nu ei cari lovesc!

Așa ne este firea să ne mărginim la plânsete și să uităm. Așa ne este firea: blânzi, domoli, iertători, adevărate firi de mucenici. Așa sântem cu toții: un popor întreg de mucenici, sute de mii de mucenici, trei milioane de mucenici.

Și foile ungurești se mai plâng că ne mărginim numai la lacrimi!

Niciodată n'am avut să îndurăm atâtea prigoniri și neîndrituiri ca chiar după aceste alegeri. Toți cei ce au îndrăsnit să ră-

mână credincioși steagului românesc, votând pentru candidatul partidului național au fost prigoniți în fel și chip. Notarii români au fost suspendați din slujbe, preoții amenințați că li se va lua congrua, învățătorii trași în cercetări disciplinare, ceilalți alegători bătuți de jandarmi și pedepsiți pentru cele mai mici lucruri cu amenzi îngrozitoare.

Și noi ne-am mărginit la lacrimi!

Nu este aproape zi, acum trei luni după alegeri, să nu cetim în gazete cum în cutare și cutare sat jandarmii opresc fără orice dreptate jocul din Dumineci și sărbători; citim aproape fiecare zi cum jandarmii răpesc din părul fetelor și brăul feciorilor tricolorul românesc care face parte din haina noastră românească și pe care l-au purtat moși și strămoșii noștri; fiecare zi aproape ni se dă să citim volnicii noi săvârșite de jandarmi împotriva celor cari n'au voit să și părșească neamul.

Și noi ne mărginim la lacrimi!

Aceasta e vina noastră mare și de neiertat: îndrăsnim să mai vărsăm lacrimi! Aceasta și o altă vină poate tot atât de mare: lacrimile noastre găesc drumul, de parte, la sufletele luminate și drepte, cari ne iau apărarea și dela cari așteptăm dreptate.

Așa este firea noastră de mucenici, să suferim pentru dreptate și adevăr și răsplata faptelor s'o așteptăm veșnic dela al-

Om răfăcitor.

De I. Agărbiceanu.

L-am cunoscut într-o sară de lunie. Stam în grădina de flori, în aerul plin de miresme, când mi s-a odată la porțiță un glas moale, dulce: »Bun seara«.

»Bună seara să dea Dumnezeu, zic eu, privind înălbitor la omul necunoscut. Un bătrân mărunțel, îmbrăcat în straie nemțești, pline de prav. Era drumet și poftesc în grădina. El deschide ușa porțiței, intră, și se oprește înaintea unui grup de flori.

»Frumoase pene al, zice. Uite viorele învalte, răzânde și fragede. Ai pământ gras. Garoafele mi-mi plac. Garoafa e ca un ochiu de sânge. Da mi place tare rezeda. Mireasma ei e ca un cântec dulce, adormitor«.

Vorbea domol, cu ochii la flori, răzimat în chip. Abia acum puterăm să l observ mai bine. Trebuia să fie trecut de șaptezeci de ani. Îl tremurau picioarele slăbite, obrazii îi erau mâncați de pârăiașe multe, și vinele, pe sub pielea surie, pe mâni, l-se îngroșaseră. Ochii însă-i ardeau domol, încet, și aveau priviri răfăcite.

»Poftesc să șadă pe laviță, lângă mine.

— Eu nepoate, zice, volu șede, dar am o rușinare: să mi dai sălaş de noapte. Că lată-s drumuri și nu mai pot alerga. Ș'acum să mi dai voe să mă prezint: Vasile Oprean, om răfăcitor prin lume.

»Mi pare bine, domnule Oprean, te văd cu plăcere. Nici nu mai încap vorba că vei dormi la mine.

— Asta încă să n'o zici, nepoate. Poate să nu îți pară bine, și poate să nu dorm la tine peste noapte. Il privii nedumerit. Dar el nu zise nimic, ci-și scoase o tabă heră de tinichea, îngălbenită de vremuri, și-și răsuci cu degetele noduroase, în silă, o țigară.

— Vorbesc așa, spue el după ce-și aprinsă țigara, ca să nu te sperii. Unii oameni nu mă văd bucuros, și, peste noapte nu-mi prea dau sălaş. Că uite, eu noaptea nu prea pot dormi. Am un cântec și-mi vine cântecul acela în minte, noaptea mai ales, și încep să mi-l cânt. Noaptea eu tresar din somn și n'am hodină ca alți creștini. Vezi că eu am un cântec.«

Omul tăcu și privi alurii departe, uitându și de țigară. Mă gândeam să-l duc în casă, să i dau ceva de mâncare, să-l lmbiu c'un păhar de vin.

— Eu is om vechiu nepoate. Eu am apucat vremuri mari. De vremile acelea vorbește cântecul meu. Da-l pagubă că mi-s'a isprăvit glasul! Ce să mai poată cânta un bătrân neputincios ca mine? La cântec trebuie inimă și glas. Inimă aș mai avea eu, dar glasul s'a stins de mult.«

Se întoarse de odată spre mine cu fața luminoasă. — Tu ești tinăr, nepoate. Așa un glas tinăr ar trebui la cântecul meu. N'ai cerca să vezi cum merge?

— Eu nu cunosc cântecul acela, domnule Oprean. Păru că nu m'aude, și începu să mormăie o melodie.

Tăcu apoi și mă privi iar: Dar eu să nu te opăcesc pe D-ta. Vei avea trebile D-tale. Dacă nu ști cânta, am să plec acum.

— D-ta să-mi faci cinstea să bei un păhar de

vin la casa mea. Zici că ești obosit. Te vei odihni un strop.

»I duc în casă, dar bătrânul măn'că în silă. La vin începu să-mi spună sentințe latinești, și mă uimi cu multele lui cunoștințe. La vrăsta lui cetia și acum gazete, și știa să judece adânc multe din chestiile cari frământă neamul nostru acum.

»Eu, nepoate, zise în urmă, am avut rostul meu pe vremuri. Am însemnat și eu ceva în viață. Dar de câțiva ani a dat o boală grea peste mine. Am zăcut eu în boala aceea, între moarte și viață, patru luni de zile, și când m'am trezit mi-se părea că i altă lumea și-s alți oamenii. Vr'o câțiva veniri din oraș, dupăce m'am făcut mai bine, veniră să mă vadă. Era între aceștia unul Bratu cu numele și avea un glas — privighetoarea raiului. Ș'a zis Bratu acela: Moș Oprean, am să-ți cânt o cântare nouă.

Cântă-o zic. Și el s'a răzimat de spatele scaunului, a privit în podele ș'a început cântecul. Eu eram iubitor de romanțe, de doine, de tot felul de cântece. Am avut glas bun odată, dar ca atunci n'am cântat nici odată așa de frumos. Că Bratu acela numai cât ș'a deschis gura ș'a dat să cânte. Dar eu l-am prins melodia, din gât l-am smuls'o și am cântat așa cum nu s'a mai pomenit. Cântând atunci m'am pomenit într'alte vremi, între alți oameni, între alți români. Ș'acela mi-a rămas de atunci cântecul meu. Venise Bratu la mine, chipul să mă înșele: moșule să și spun o cântare nouă. Dar eu am cântat-o, eu am compus cântarea aceea. O știi și tu?« Și bătrânul mă privi blând, dulos, cu dragoste mare.

Nu știam ce să cred de el. Vedeam că i un nenorocit, dar nu-l pricepeam. Îi umplui păharul

ții: de sus, de departe, din alte țări, dela alte neamuri. Numai dela noi nu, numai prin puterile noastre proprii nu, — ca adevărați mucenici.

Fac rău dușmanii noștri când vor să ne ia și acest drept de a plânge când ne dor loviturile, căci toată revolta noastră, tot dorul nostru de răsunare seacă în lacrimile ce le vărsăm, în protestele solemne ce le adresăm tuturor și în articolele de gazetă ce ne apară...

Așa ne este firea: să ne mărginim la plânsete și apoi să uităm. Așa ne este firea: blânzi, domoli, iertători, adevărate firi de mucenici...

De ce vor foile unguerești să ne facă să ne indoim că și mucenicia are margini? De ce vor să ne facă să ne dăm seama că înseamnă a fi mucenic când unul suferă pentru dreptate și adevăr, că înseamnă a fi mucenici când suferă o sută, sau chiar o mie... Dar când suferă o sută de mii, când suferă un popor întreg înceată mucenicia și începe — *lașitatea*?

Premierul României la contele Aehrenthal. Din Viena ni-se anunță: Ministrul-președinte al României dl Ionel I. Brătianu, care petrece în Viena, a făcut azi, Miercuri, o vizită contelui Aehrenthal, ministrul nostru de externe.

Vizita aceasta a avut caracter particular și se datorește mai ales faptului că dl Brătianu îl cunoaște pe contele Aehrenthal încă din vremea când acesta era ministrul Austro-Ungariei la București.

Impăratul Vilhelm la Viena. »Neues Wiener Tageblatt« e informat că împăratul Vilhelm se va duce luna viitoare la Viena spre a felicita în persoană pe împăratul Francisc Iosif cu ocazia jubileului de 80 ani.

Impăratul Vilhelm se va duce la 15 Septembrie în Ungaria și va lua parte la o vânătoare de pe moșia arhiducelui Friedrich. La această vânătoare

vor mai lua parte arhiducele Francisc Ferdinand și arhiducele Iosif.

De aci împăratul Vilhelm va pleca la Viena la 20 Septembrie.

La 21 Septembrie se va da o reprezentație de gală la Operă, în onoarea împăratului Vilhelm.

Tot în aceea zi Suveranul german va primi pe ofiterii regimentului VII al cărui posesor este, cari îi vor preda o sabie,

Politică în cultură. Firește, nu noi o facem. Căci vigilantul ochiu al »reprezentantului« acestui stat la adunările noastre culturale vede tot, urechea lui aude tot, mintea lui, purtând inscripția de pe pachetele de tutun, descoperă toate aluziile, chiar și când nu sânt, — iar rezultatul unei vorbe, spuse fără nici o intenție politică, este desființarea respectivei societăți culturale.

Politica o fac, pe toate cărările, Ungurii. Ascultați ce spune, la deschiderea adunării anuale a »Societății culturale din Ungaria-de-sus«, reprezentantul ministrului președinte și al celui de culte, prefectul Krausz:

Sânt dușmanul oricărei aspirații naționaliste neîndreptățite (?) și, dacă e nevoie, îi stau în cale. Trebuie să ținem la ideea de stat cu toată inima, ca la o dogmă, și să apărăm drepturile limbii unguerești. Patriotismul poate fi numai unul: întreg, curat, fără ascunzișuri. În timpul mai nou tendințele naționaliste se luptă cu noi în comune, în reprezentanțe, în adunări bisericești, de pe amvon, — pretutindenea, cum arată Sakoltza care pretinde libele de dare slovacă. Aici nu mai ajunge agitația, aici trebuie să lucrăm înlin, cu energie, repede...

Bine înțeles că drepturi are o singură limbă, ajutor în cultura lui trebuie un singur neam, slujbă trebuie să i-se facă numai »ideii«. Ba nu zău: noi de ce nu ne cumintim mai curând?

Delegațiunile. Zilele acestea cei doi primi miniștri au avut o consfătuire intimă cu ministrul de externe, contele Aehrenthal, la Viena. Din izvor semioficios a transpirat asupra acestei consfătuiri, că cei trei bărbați de stat au pus la cale formalitățile convocării delegațiunilor. Se știe că guvernul comun a avansat cheltuielile comune fără buget, neputându-se întruni delegațiunile din anul trecut, din pricina crizelor din ambele state ale monarhiei. Guvernul comun n'a avut anul acesta nici măcar indemnizare bugetară. Restabilindu se acum vremelnic o stare mai liniștită

și bău. De-odată ridică capul, privi speriat în jur, și-mi zise: Eu am o vedenie. Cât ce se în sară, vedenia mi se arată. Numai nu mi o arată tot deauna pe-o formă. Câte-odată-l văd cu flința în spate, alte ori cu lancea 'n mână, dar cea mai adeseori cu cușmă de oaie în cap. S'apropie vedenia de mine și mă cunoaște. Imi dă bună seara și-mi face semn din cap ori din mără. Nu mi-i frică de el, că ne cunoaștem de mult, dar așa o jale grea mi-se lasă pe suflet de câte ori îl văd, încât mai bine aș vrea să mor decât să mai am înima așa de amară. Trec — nepoate, de multe ori noaptea peste munți. Și-i lumină albă de lună și stau pădurile negre, încremenite. Și 'n liniștea aceea mare mi-se arată vedenia. De multe ori stăm de vorbă ceasuri întregi. Grozav dorește să știe vești nouă din țară. Văd cum i-se umflă pleptul, aud cum îi bate inima și mă privește cu ochii mari și umezi. Sânt ochii lui așa cum îi cunoașteam în viață. Eu îl spun, îl spun mereu. Și el vine ușor pe lângă mine, oftează, și câte-odată se oprește dintr'una.

— Imi spui tu drept Vasile?

— Drept prietene, nu te-oi minți eu pe tine.

Să vezi nepoate, vorbim amândoi ca în viață, zise zîmbindu-mi moșneagul. Iși moale mustățile în vin, soarbe un strop, și-mi spune: Se tulbură rău când îi spun vești rele de pe la noi. Dar ce să-i fac, nepoate, din cât pot le încunjur, însă câte odată imi poruncește aspru, și trebuie să-l ascult. Pe comandantul mai mare trebuie să-l asculte ostașul de rând. Așa îi spun câte odată vești neplăcute. Atunci, c'un geamăt scurt, dispăre, și nu mi-se mai arată cine știe până când. Dar m'a legat sub jurământul de odă să-l spun

tot ce se întâmplă între Români lui. Acum eu citesc prin fol, dar tot nu le pot și toate. Așa am ajuns un om rătăcitor, căci trebuie să călătoresc mereu ca să aud vești nouă și să i-le spui. Tăcu și mă privi cu bucurie. Și mai umblu pentru ceva, zise iar: Imi port cântecul prin lume. Nu-l mai pot cânta că mi s'a stins glasul, numai atunci când a venit Bratu cela la mine, mi-s'a deslegat. Dar spun textul. Și se afă pe alurea vr'un tînăr și-i fluier melodia, și învață și melodia. Și cântecul începe să trăiască, încep să-i crească aripi, începe să cuprindă tot Ardealul, și în cântecul acela e puterea noastră, pentru că în el e nădejdea noastră.

Moșneagul tăcu iar și priveam cu înfiorare și cu miță la dânsul. Era slab și abătut, numai ochii erau vii par'că în toată ființa lui. Mă gândeam la păcatul rudeniilor care-l lasă pe-un biet nenorocit să cutriere satele și orașele, la o vîrstă așa de mare. Il poftiți să se culce. El imi mulțămii: »O să cerc. Dar de mi s'arată vedenia, să nu fie cu supărare, va trebui să plec în puterea nopții. Numai afară poate sta cu mine și-i pot spune veștile ce mi le cere din lumea noastră.

Dar mai stai puțin nepoate. Iați creionul și o foale de hârtie. Trebuie nesmintit să i scrii textul.

Iau hârtia și aștept. El clipi din gene. »Scrie-acolo, zise ridicând un deget.

Colo 'n munții Tebil unde Horia odată

Iși strîngea oștirea sub falnic gorun,

Se vede-o movilă ș'o cruce uitată

A lui Avram lancu, eroul tribun.

Bătrânul se opri aici, ochii se umplură de lacrimi, limba i-se înoda și nu mai putu să conti-

atât în Ungaria cât și în Austria, guvernele se pot să poată convoca delegațiunile încă în luna Octombrie. După 20 Septembrie miniștri se vor întruni în consiliu comun și vor fixa definitiv materialul pentru așternele delegațiunilor. Intre pozițiile bugetului comun, fără îndoială, cele mai mari vor fi pozițiile cheltuielilor cu anexiunea și dezvoltarea puterii armate a monarhiei.

Putere pentru administrație! Alegerile noastre au dovedit, vai, cu prisos, că administrația noastră — n'are destulă putere (?). Căci, pildă, licențele, supraveghierea lor, confiscarea dreptului de crîsmărit, toate acestea sânt în mâinile direcțiilor financiare. Autoritățile administrației, în privința aceasta, numai așa numitul consultativ, — care s'a dovedit și el a fi destul de puternic: întrebați pe birtașii români cari s'au votat contra guvernului.

Cu toate acestea prestigiul statului nostru este înflințat adminisrației să fie mai mare, să egaleze cel puțin pe cea a direcțiilor financiare. Așa au judecat, foarte cuminte, înțelepții în comitatul Szabolcs, invitând toate comitatele să scrie domnului ministru al finanțelor în sensul acesta.

N'om muri — și-om vedea-o și pe asta, — că nu e dintre cele mai boacâne. Sau tocmai aceea n'o s-o vedem?

Conferința interparlamentară. În 20 lunii curente se va deschide în Bruxelles conferința interparlamentară, la cari iau parte reprezentanții din Camera a națiunilor. Nu știu cine va merge dintre deputații noștri, — cu toate că odată se scria despre dl Dr. Al. Vaida că participă. Ar fi de dorit ca glasul unui parlamentar al nostru să se audă în toată lumea. Iată ce trebuie.

Ungurii vor fi reprezentați de un grup mare de oameni ros la conferință. Conduși de fostul ministru de culte, contele Apponyi, și de actualul președinte al camerei unguerești, Berzevicy, ei căuta să-și trîmbeze iarăși liberalismul, cu liberalismul, iubirea de dreptate, adorarea libertății, respectul culturii și celelalte calități cu care laudă în străinătate, și de cari noi cetim cu admirație că ar exista în Ungaria fericită. Acum, ziarele mari apusene din Italia, Franța, Germania și Anglia sânt pline de justele noastre plîngeri de durere și de atrocitățile alegerilor interparlamentare. Când atâtea minți distinse au apreciat după datele broșura »Ligei culturale«, contele Apponyi va ținea, fără îndoială, să paradeze cu omnia, protestând contra băfirii nobilei »națiunii

nue. Il săbise, pe semne, și vinul ce-l bătea. Dar cîntarea lui era cunoscută. Nu știu de ce poezia asta, destul de săracă de altfel, dar aduc aminte că vin mai departe și versurile.

Dormi etern în pace eroule mare

Că și de-a ta umbră dușmanii se tem. Melodia ce-o îmbrăca însă era, după călăuză, aduceam aminte, plină de adâncimi dureroase de înălțimi înfloritoare. Privii la moșneagul suspina încă, și, ca într'o depărtare cejosă, ream că înțeleg.

»Voiu mai veni odată pe la tine, nepoate, acum mi-am uitat textul. Și trebuie să-l scrii. Trebuie să-l știe tot românul. Dar să vii cu la mine. Acolo am să-l aduc pe Bratu să-mi cânte. Atunci să te aud, atunci să te văd și-or da lacrimile, cum îți a crește și îți s'a arde inima. Acum noapte bună.

Il lăsai singur în odaie și am trecut într-o casă. Mă temeam să nu-i fie rău peste noapte și n'am adormit până într'un târziu.

Dimineața când l-am văzut era foarte trist și foarte abătut. Abia imbuca ceva și se pregătea să plece.

Când trecu pe lângă grădinița de flori, imi zise: »Ai frumoase pene, dar smulge garoafa. Garoafa e ca un ochiu de sânge, și n'are să-ți place.

Peste două zile am aflat dela un prieten că e omul rătăcitor. Era un om din generația care bate în singere, un vechiu funcționar la curtea care pe vremuri purta pușca și lancea sub comanda lui lancu. N'avea pe nime, căci nu fusese căsătorit. Era așa cam imi spusese el, că de o boală grea, de febra tifoidă, vreme

Și va fi bine ca cineva să-i poată răspunde la temeliu, cunoscând la perfecție stările dela noi. Deputații noștri, cu toate că sânt atât de puțini, au datoriat să nu scape eventualul prilej ce le imbie atât de ispititor.

Audiența ministrului de externe.

Din Viena se telegrafiază că ministrul de externe, contele de Aehrenthal, se ve înfățișa Duminică în audiență la împăratul. Audiența ministrului e adusă în legătură cu o necesitate iminentă a convocării delegațiilor.

»Fremdenblatt« despre situația din Croația.

Organul ministrului de externe »Fremdenblatt«, ocupându se azi la loc de frunte cu sorțile consolidării politice în Croația spune, că la raportul între situația din Croația și cea de dinainte de alegeri din Ungaria pare a fi asemănătoare. Banul Tomasich deduce din analogia situației din Ungaria, că va reuși el, întocmai ca contele Khuen, să formeze un partid guvernamental bine închiegat. Logica banului e corectă numai la părere căci în Ungaria n'a trebuit să se ia un regim nou ca să-l răstoarne pe cel vechiu, dar fiind că regimul coaliționist se surpase singur prin politica sa lipsită de continență. Banul nu și tradează planurile, se vede însă lămurit că el urmează pilda contelui Khuen. Succesul politicii sale e condiționat de maturitatea politică a poporului croat, căci încă nu se știe că oare acest popor părăsi-va ori nu politica infructuoasă a coaliției pentru a se întoarce la o politică mai rațională. Banul manifestă fără îndoială o mare încredere în succesul său și până la un punct încrederea încă poate fi considerată drept o siguranță a rezultatului.

Ziarul »Deutsches Volksblatt« povestește aceleași atrocități la a'egerile din Croația ca în Ungaria.

lungată. Tineretul din orașelul unde își ducea el viața de pensionar, ținea mult la dl Oprean, ca la un om ce a trecut prin vremi de cumpănă pentru Români. Le spunea istorii de pe atunci, și vorbea cu sfîntenile de cel ce-și doarme somnul sub adumbrirea stejarului lui Horia. Cățiva copii când auziră că moș Oprean e bine, se duseră să-l vadă. Și unul Bratu, ca să-l facă bătrânului o plăcere, îi cânta o cântare, nouă în orașelul lor. »Colo 'n munții Tebeî«. Moșul, spun doctorii, cum era slăbit rău, și cum îi plăcea tare cântecul acela nou, și cu înțeles așa de mare. Și de-atunci s'a amintit și, când poate numai, scapă de-acasă și pornește rătăcitor prin sate și orașe.

Nu l-am mai văzut de-atunci, dar mi-a lăsat o impresie adâncă. Mă gândesc mult la el, și dela el la sufletul, la caracterul bărbajilor noștri frunțuți de mai de mult.

Prietenul care îmi spuse istoria asta îmi zise de încheiere.

La astfel de suflete, chiar când sânt legate de un com rătăcitor, te închini, ca înaintea steagului de luptă, cluruit de gloanțele dușmane.

Primejdia holerei.

De câțiva vreme, iarăș s'a ivit în Europa un oaspe îngrozitor, »oaspele negru«, — holera. În primăvara acestui an s'a ivit cele dintâi cazuri în Rusia de miază-zi, ajungând apoi tot mai dese și răspândindu-se peste întreaga Rusie. În săptămânile din urmă s'a ivit îmbolnăviri tot mai dese în apropierea granițelor rusești, spre România Galiția și Germania. Germeii acestei boli au fost duși însă chiar și în Italia-de-sud, unde în Apulia mulți dintre locuitori s'a îmbolnăvit și dintre ei câțiva au și murit.

Eri, s'a răspândit chiar și în Budapesta știrea că din Fiume ar fi sosit doi bolnavi de holera. Știrea aceasta s'a constatat însă în curând că nu e adevărată. Cu toate acestea s'a luat măsuri ca toate vapoarele ce vor intra în portul dela Fiume, venind din porturile Italiei unde băntuie această boală, să fie supuse la un control medical sever.

S'a ivit chiar și în Viena trei cazuri de îmbolnăviri asemănătoare holerei, fără să se poată însă adevăra până acum dacă aieva e vorba de holera.

Istoricul holerei.

Holera e o boală epidemică ale cărei semne sînt vărsături, fiori și sgîrciuri dureroase. Boala aceasta a fost adusă în Europa din Asia, de acea se și numește holera asiatică. Pentru înfășădată s'a ivit în măsură mare la 1817 în India, lățindu-se în scurtă vreme peste Asia întreagă. Deatunci, se poate zice, holera nici n'a mai încetat în India.

La 1821 se ivesc cazuri de holera în Persia și Arabia și la 1823 ajunge pînă la făruriile mării caspice. La 1830 ajunge pînă la Moscova, lățindu-se peste întreaga întindere a țării rusești și de-acolo în Polonia și România. În 1831 se ivesc cele dintâi cazuri de holera în Germania și Austria. În 1832 se ivește în Anglia, iar în 1838 ajunge pînă în America.

În primăvara anului 1849 s'a ivit în Paris, de unde s'a lățit peste Franța întreagă și Belgia. De boala aceasta n'a mai fost cruțată Europa de loc. În 1866, 1870, 1873 s'a ivit din nou în Germania și Austro-Ungaria, secerînd nenumărate jertfe de om.

La noi în Ungaria s'a ivit mai pe urmă în Budapesta, în toamna anului 1892, cînd a fost adusă din Hamburg. Cele dintâi cazuri s'a ivit atunci în luna lui Septembrie, sporindu-se aproape în fiecare zi. Pînă în luna lui Noemvrie se îmbolnăviseră în Budapesta 1178 de inși și muriră 446. În Decembrie a conținut, ca apoi în Ianuarie să înceteze cu totul.

Ce e holera?

Holera asiatică e pricinuită de un mic bacil, care se strecoară în stomac prin apă și tot felul de hrane. Urmările bolii sânt diarea, vărsături și sgîrciuri, mai ales la mușchii picioarelor. Mîncarea lese din stomac, care nu poate mistul aproape nimic. De holera se îmbolnăvesc mai ales cei ce sufer și dealtminteri de stomac.

Cea mai bună apărare împotriva holerei e curățenia. Trebuie să ne ferim să bem apă stătută și apă din fântâni joase, în cari se pot strecura tot felul de murdării.

Știri mai noi.

Din Viena se telegrafiază: Eri s'a ivit aici 3 cazuri de îmbolnăvire asemănătoare holerei. Unul dintre bolnavi, o femeie, a murit. Starea celorlalți doi e gravă. Toți trei au venit cu vaporul dela Pressburg.

Din Lemberg se telegrafiază: S'a adevărat că holera a ajuns în Rusia pînă la orașul Tomasov, care e numai la 10 klm. dela granița Galiției. S'a luat măsuri de apărare, cercetându-se de

cătră medici toți călătorii cari vin din Tomasov.

Din Cernăuți se telegrafiază: Ziarele de aici publică știri îngrijorătoare. Ziarele germane publice următoarele:

Holera pare a se apropia de granița României. Guvernul român a luat serioase măsuri pentru împiedecarea pericolului. Acum se vorbește în România de închiderea graniței austro-române dinspre Bucovina pentru traficul de persoane.

Prin această măsură draconică va face imposibilă trecerea rușilor prin Bucovina în România. Această măsură dacă se va pune în aplicare va aduce pagube colosale ambelor țări dată fiind comunicația intensivă ce se desfășoară prin Bucovina.

Presă română pledează în favoarea acestui plan. Zilele trecute orașul nostru a fost vizitat de dl ministru Morțun și directorul general al serviciului sanitar din România, dl Cantacuzino, cari, după ce au inspectat granițele românești au venit să sondeze comunicația Bucovinei cu Rusia.

Din București se telegrafiază: Dl Morțun ministrul de Interne, sosind în capitală a luat noi măsuri de prevenire contra holerei.

În înțelegere cu dl general Crăiniceanu, ministrul de război, a dispus ca pe zonele de frontieră pîzite de soldați, să se trimită de urgență noi trupe.

Așa că chiar azi se vor deplasa din Capitală 7 batalioane de infanterie pentru a face împreună cu trupele existente pe zone o pază severă.

Pentru o mai de aproape supraveghere a trupelor, s'a luat dispoziția ca ofițerii să cantoneze pe linia zonelor.

De-asemenea dl ministru de război a scutit de manevre telegrafice pe toți medicii, agenții sanitari, personalul administrativ și polițienesc, pentru a putea rămâne la posturile lor și a observa deaproape măsurile preventive.

Măsuri de prevenție.

Budapesta, 25 August. Ministerul de interne publică o circulară adresată tuturor autorităților, prin care se atrage luarea aminte a cetățenilor asupra primejdiei holerei și li-se dau sfaturi cari trebuie urmate, chiar și fără ca să fim amenințați de holera.

Înainte de toate fântânile trebuie ținute întotdeauna acoperite și ferite ca apa murdară să nu poată curge în ele. Apă din lacuri și riuri să se bea numai după ce a fost fiartă. Gunoiul și orice murdărie să se arunce departe de fântâni. Eștoarele trebuie ținute curate și stropite cu lapte de var.

Îndată ce s'ar ivi undeva vre-o îmbolnăvire ce ar sămăna cu holera, cazul trebuie adus numaidecât la cunoștința autorităților.

Ultime știri.

Viena, 25 August. Cei doi bolnavi se simt mai bine. Medicii au supus pe moarta de ieri unei vizitații amănunțite, dar nu s'a adevărat că ar fi murit de holera. Despre ceilalți doi bolnavi de asemenea s'a constatat că nu suferă de holera.

Roma, 25 August. În ultimele 24 de ore s'a constatat în provinciile Bari și Foggia 28 de ca-

Nu mai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentru că dela **Székely și Réti** fabricanți de mobile în Marosvásárhely,

capătă garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor și constă din: 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane**.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți **400 coroane**.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmeii separate, în oricare parte a Ardealului. Într-o dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. - Să fim atenți la firmă.

zuri de holeră și 13 decese. În toate celelalte provincii ale regatului condițiile sanitare sânt bune. Nu este nici o semnalare de întindere a epidemiei.

Lemberg, 25 August. Eri seara a murit un muncitor, despre care s'a crezut că ar fi avut holera. Cazul acesta de moarte a înspăimântat populația, deși s'a publicat în mod oficial că muncitorul acela n'a murit de holeră.

Din Tomasov (Rusia) se telegrafiază că acolo s'a ivit un nou caz de deces.

Scrisori din București.

Risipitorii noștri. — Un apel. — Moartea lui Nicolae Mandrea. — Măsuri în contra holerei. — Călătorii din Italia. — Studenții turci pe valea Prahovei.

București, 17/24 August.

Neînțelegerile dintre popoare preocupă astăzi mai mult decât ori când opinia publică europeană. Presa mondială consacră zilnic articole, prin cari caută să lămurească aceste certuri și neînțelegeri, să arate motivele lor, să spună cine are dreptate. În legătură cu frământările din Austria și Ungaria a fost adus uneori și numele nostru. Foarte de multe ori — dacă nu totdeauna — s'a vorbit însă cu simpatie de năzuințele spre libertate ale popoarelor slave, de opresiunile, la cari aceste popoare sânt supuse. Și să nu ne închipuim că străinătatea ar avea mai multe simpatii față de slavi decât față de noi Români.

Dacă străduințele noastre nu sânt cunoscute în străinătate, vina este în primul rând a noastră, a acelor dintre noi, cari, dispunând de mijloace, petrec ani de zile în străinătate, fără a se gândi măcar să arate cât de cât care este situația neamului românesc față de vecinii cari îl încunjoară, cum ne-a împărțit soarta, ce trebuie să îndure o parte din neamul nostru, cari sânt durerile, cari sânt visurile și aspirațiunile noastre. Risipitorii neamului nostru cheltuesc averi întregi pe nimicuri, pe — pantoful de curtezană, spre a intra în grațiile cutărilor ușurateci, când le-ar fi așa de ușor să se pună în contact cu astfel de lume, să caute a face cunoscute în străinătate suferințele unui neam întreg.

Dar ce ar face în acest caz Parisul și Monte-Carlo, despre cari amintește marele sprijinitor al culturii noastre, dl V. Stroescu? Un frumos articol publică în această privință »Conservatorul« de azi.

Iată ce relevază numitul ziar:

»Atragem asupra acestei chestiuni de-o importanță extraordinară de mare, atenția tuturor bunilor Români, cari își petrec timpul în străinătate, mai ales, că am fost isbit dureros, citind acum de curând niște dări de seamă asupra unor conferințe, cari au avut loc la Societatea comercială de geografie din Paris, la cari au luat cuvântul într-o chestie, care ne interesează de aproape, toți străinii, numai în numele românilor n'a avut nimeni, cine să vorbească.

S'a tratat în aceste conferințe pe larg problema: »Conflictele de rasă din Austro-Ungaria« și au vorbit, relevând importanța elementelor slave din monarhia aceasta oameni de valoare, ca profesorul Ielinek din Praga, un altul Dr. profesor din Agram, profesorul Dr. Feilbogen din Viena și chiar un ungur s'a găsit să ia cuvântul asupra importantei chestiuni, care preocupă lumea politică europeană. Numai din partea Românilor nu s'a găsit unul, care se aperse interesele naționale românești.

Acest fapt destul de dureros ne îndeamnă să facem apel la bunii patrioți români, cărturarii de prin centrele intelectuale ale Apusului, să fie mai băgători de seamă și să nu lase să le scape ocazii bine-venite, ca și cea amintită, când pot să aducă imense servicii neamului românesc, in-

formând străinătatea asupra chestiunilor vitale românești.

Vorba este însă: Va avea acest apel vre-un răsunet? »Parisul de o parte și Monte-Carlo de alta ar putea s'o spună.«

Eri a încetat din viață Nicolae Mandrea, unul dintre cei mai de seamă magistrați ai țării românești. De mult acest distins bărbat suferea de o boală de inimă, care l-a și doborât. Nicolae Mandrea a fost un jurisconsult de va'oare. În calitate de președinte al secției a doua dela Curtea de Casație, a redactat o sumă de jurisprudențe de cea mai mare însemnătate. Om cult în adevăratul înțeles al cuvântului, om de inimă, pătruns de sentimentul de dreptate, a rămas proverbial prin felul echitabil, în care el pronunța sentințele.

Nicolae Mandrea a pășit în viața publică la 1864 ca profesor de dreptul civil la universitatea din Iași. La 1868 intră în magistratură și la 1870 ajunge președinte al Curții de apel din capitala Moldovei. În diferitele comisuni, din cari a făcut parte, cu ocazia modificării unei legi, cuvântul lui a fost totdeauna ascultat. El a combătut uzura, care a adus la sapă de lemn atâtea familii. L'gea împotriva acestui păcat se datorește în mare parte lui. Rămășițele pământești ale defunctului au fost aduse la București. Însmormântarea se va face Joi.

Lumea bucureșteană e alarmată de primejdia holerei. Orice caz de moarte grabnică este atribuit acestui flagel. Serviciul sanitar a luat cele mai severe măsuri de pază. O curățenie exemplară domnește acum peste tot locul. Orașele murdare din Moldova — unde locuiesc ovreii sânt acuma curate și inspectate zilnic de numeroși agenți sanitari. Le-a dispărut m'rosul atâtea de caracteristic. Tot ca o măsură de prevenire a boalei, în consiliul de miniștri de ieri s'a luat hotărârea de a se contramanda marile manevre regale, plănuite în acest an. Pe întreaga linia Prutuului au fost postați soldați cari au ordinul de a proceda în chipul cel mai energic față de acela, cari ar îndrăzni să treacă Prutul. Tot în consiliul de miniștri de ieri s'a luat hotărârea de a fi supuși unor stricte observații sanitare călătorii cari vin din Italia, de oarece au venit știri că în sudul acestei țări epidemia face zeci de victime pe zi.

Sânt unii medici cari afirmă că, grație măsurilor luate, primejdia holerei este înlăturată.

Alții din contră afirmă că orice măsuri s'ar lua nu vom putea scăpa de acest oaspe primejdios.

Căci, orice măsuri s'ar lua, pescarii lipoveni din Delta Dunărei vor veni în contact cu Rușii din Basarabia, aducând astfel flagelul în colibe lor. Deocamdată publicul e foarte neliniștit. Nu s'a semnalat până acuma nici un caz, în nici o parte a țării. Dar nu poate ști nimeni ce aduce ziua de mâine.

Studenții turci, însoțiți de profesorii lor și de ministrul lor de culte și instrucție sânt acum pe valea Prahovei, unde vizitează diferitele localități industriale și climatice. Peste tot unde trec ei sânt primiți cu multă însuflețire. La Ploiești au ieșit într-o întâmpinare lor toți fruntașii orașului, împreună cu autoritățile. Gara era frumos împodobită cu ramuri verzi și cu drapele românești și turcești. Li-s'a urat bună venire, în uralele nesfârșite ale publicului. Aceiaș primire li-s'a făcut la Comarnic, Bușteni, Azuga și Sinaia. Sinaia! Aici au vizitat reședința de vară a regelui, Castelul Peș, unde, după cum se știe, se păstrează o parte din drapele luate de ostașii Români în războiul dela 1877. Tunuri și steaguri turcești luate prin vrednicia soldaților noștri. Excursioniștii au defilat în fața familiei regale române. M. S. Regele i-a salutată în cuvinte prietenești, la cari ei au răspuns cu urale însuflețite.

Correspondent.

Cum își cresc Maghiarii copiii.

În situația actuală politică, pentru frații noștri de peste munți, nu sânt lipsite de interes, și numai pentru ei, ci și pentru noi, cel din Regatul rânduiri de mai jos, care exprimă conștiința foarte serioasă și gânduri foarte adevărate față de chestiile de cea mai mare importanță pentru viitorul unui neam educația poporului.

Zilele trecute, trecem împreună cu un prieten prin comuna Poiana-Mare (Dolj) și înaintea noastră vedem un copil ca de 12—13 ani, care ne atrage atenția după portul său, ce ne arată de deși țaran, nu putea să fie Român. Ne apropiem de el și intrăm în vorbă.

— »De unde ești, bălatule?«

— »Din Bălgrad, din Ungaria.«

— »Din care Bălgrad, îl mai întrebăm noi «cel săi besc?«

»Nu, sânt din Bălgradul Unguresc, din Alba Iulia!«

Întrebăm atunci asupra rostului lui în satul acela, și aflăm că trebuie să fie vreun Ungur venit acolo cu părintii săi, la lucru.

Aflăm, apoi că este venit de vre-o trei săptămâni »în țară«, cu mamă sa, care se află bătăieasă la spitalul din acel sat.

Atunci îl întrebăm să ne spuie unde simte mai bine, aici, »în țară«, sau la el în Alba Iulia. Copilul de Ungur, cu tristețea pe față dând semnificativ din cap, ne spune că nu este bine aici în țară, de oare-ce copiii Românilor n'ascultă de el, pe când »dincolo« toți ascultă de el și aveau frică de Ungur, căci li bătea în temă.

Intrigați de răspunsurile copilului și văzând că vorbește chiar destul de bine românește, îl întrebăm din nou dacă el este Ungur sau Român din Ungaria!

La această întrebare a noastră, figura copilului o înfățișare semeată și, cu o privire desprețuitoare, ne răspunde: »Eu Român! ? Niciodată eu ls Ungur, iar acolo în Ungaria, noi săi am mai mari, iar nu Români, cum zic ei.« Și se departe, continuând: »Țara acela »de dincolo« este a noastră, a Ungurilor, iar nu a Românilor, acolo Ungurii au drepturi mai mari, și, dacă în mâini fac gălăgie, apoi, numai decât li se dă bătăie de birău și-i închide. Când m'oi duce »dincolo«, am să știu ce să fac la copil de o săptămâni, căci ei pe mine m'au înjurat destul!«

Eram cam revoltați de răspunsurile trușe ale copilului de Maghiar, îndrăzneț și conștient par să de menirea lui pe pământul de peste Carpați, totuși, doritori de a ne lămuri pe deplin despre această credință și această școală a micului Maghiar, continuăm a sta cu el de vorbă.

L-am pus atunci să ne spuie cine l-a învățat toate acestea câte ni le-a spus nouă, și, în același timp, cine l-a insuflat ura aceasta mare împotriva Românilor de »dincolo«. »Știi ce mi-a răspuns? «Tata, până când n'a murit!«

Ne-am lămurit atunci pe deplin asupra mentalității acestui copil și asupra urei celei mari răsă ce poartă în inima lui. Nu mai aveam ce culege dela el, căci ce ni se spusese ne era destul de a ne convinge cum se lucrează »dincolo« de către dușmanii neamului nostru, spre a căpăta o armată de noi Maghiari, hotărâți să lupte pe orice cale pentru apăsarea și, dacă se poate, nimicirea neamului nostru. Ne gândiam la toate acestea, ca și la lipsa de educație politică ce este la noi, față de acela ce este la »șovinistii Unguri« când tocmai ne ese în cale un unchiu al acestui copil, care era și el venit tot la spitalul din acela sat, și care probabil observase convorbirea noastră cu copilul.

Ne-am adresat și lui, să vedem ce ne mai spune, și, între altele, i am arătat cât de rău lăcăm când insuflă copiii lor; la o astfel de viață atâtea ură față de Românii din Ardeal, ale căror drepturi nu le pot înlătura așa ușor. Sufletul copilului era sufletul acestui Ungur mai bătrân. Aceleași gânduri li legau pe amândoi. Între ei

Pentru cumpărare
de
pălării pentru copii și domni **cel mai bun magazin e a lui** **SUC. EMMER FERENCZ**
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyad

ne spunea că nu este drept ca un străin (românul în Ardeal este străin) să fie notar, primar sau altceva în satul lui. »Căci așa ceva nici în România nu lăsați aici, în România! D'voastră ce nu lăsați să vi se dea un Jupan primar sau altceva, și i prigoniiți? Așa facem și noi cu românii, în țara noastră.»

Am spus Ungurului că e greșit când crede că Ardealul este al lor, și că chestia jidovească de la noi nu se asemănă câtuși de puțin cu chestia dreaptă a fraților noștri de peste munți, cari au acolo drepturi mai vechi decât ale Ungurilor. Înște că Ungurul nu ne-a înțeles.

Ne am despărțit de acești dușmani ai neamului nostru, pe cari încă nu-i cunoaștem destul de bine, și cărora le permitem totuși să trăiască foarte bine în țara noastră, pentru că, de mici, de copii chiar, cum e în cazul de față, să ne batjocurească neamul. Aceasta dovedește că încă nu sântem formați politicește, și mai în urmărită că avem lipsă de o desăvârșită cultură națională și de o educație patriotică.

Copiii noștri de vîrsta pulului de Maghiar sânt cu totul lipsiți de sentimentul patriotic, ba chiar nu-și dau seamă de ceiace avem noi de împărțit cu Ungurii. La sate, ei nici nu pricep ceiace Maghiarul de 12 ani pricepe atât de bine, și știa să ne răspundă cu atîta curaj și semeție. Românii noștri se ocupă de alte lucruri, fără nici o însemnătate, iar de educația patriotică ce trebuie să însuflească copiii, de mici, habar n'au. La școală poate că așa ceva constituie o chestie fără nici o importanță.

Vin în țara noastră străini de aceștia, dușmani ai noștri, cu copii de 12 ani, pentru ca să ne învețe ei ceiace de mult trebuia să știm noi și să punem în practică. Căci un popor de joace să se ridice, și dela multimea cea mare să așteptăm puterea și țara lui, când împrejurările o cer. Nu vom ști să l dăm ceiace trebuie pentru astfel de împrejurări, — nu vom face nimic.

»Neamul Românesc.»

Jandarmii ca mijloc de cură la băile din Ocna-Sibiului.

— O solie de »pace«. —

Nu de mult s'a scris în »Tribuna« despre »tratatamentul«, de care au parte oaspeții români ai băilor din Ocna, în urma grijei »patriotice« a administrației actuale u'rașovine. Urmarea a fost, că cei cu sentimente românești s'au mai rărit judecând, că totuși e prea mult să fie batjocoriți pe banii lor; a năpădit însă cu atîta mai aprig un puvoiu de fîrtani din România, cari s'au făcut »unguri« de odată cu trecerea graniței și cari, prin urmare, nu-și fac scrupule din disconsidera limbi române, din contră, o disconsideră și ei în dragă voie. Așa s cetățenii »români« cei cu »drepturile« faimoase, cu manifestul rezerviștilor »de confesiune mozaică« și cu »vîrsarea sîngelui« pentru patrie...

Cu cîtă grijă sânt tratați Românii, s'a văzut Dumineca trecută. Când jandarmii de inspecție au ținut să ajungă recordul cel mai mare în urmărirea tico'orului. Căci ei vreau să se facă tot mai »iubiți« de popor, — sânt puși doară pentru »păzirea ordinii«. Iar »pacea«, mizlicul cu care guvernul vrea să amețească lumea cultă după »succesul« dela alegeri, trebuie întărită cu orice preț. Altfel cum să-ți poți explica împrejurarea, că jandarmii au desbrăcat de brăne în fața publicului, în parcul băilor, într'o dup'amiază cercetată, două dame din Săliște, cari ținuseră să se îmbrace în frumosul lor costum întregit prin brănele tricolore? Protestele celor indignați au fost zadarnice; temeliiile statului, zguduite, trebuie să fie mîntuite. Brănele probabil vor fi mîntuite, arse, doamnele noastre vor fi pedepsite, statul »unitar« asigurat pe veci! Și, mă rog, să mai scrie cineva, că nu sântem de viță vestită: nu s'a găsit nici măcar un singur oaspe român — dela

»frații« »pumunteni«, cari dau acuma la 60 procente din totalitatea oaspeților nu așteptăm — care să pretindă dela administrația scălzilor, sub amenințare de momentană părăsirea băilor, să garanteze siguranța personală a oaspeților îmbrăcați românește. Reprezentanții altui neam, să zicem a Cehilor, Polonilor, Nemților, etc. toți ar fi plecat momentan Ai noștri — au sînge roman. Și asta nu-i doară destul?

Să vă spun însă și o scenă hazlie de »mîntuire« de patrie. Aceeaș Duminecă, acelaș parc, acelaș »păzitor«, câteva oare mai tîrziu după bravura cu Săliștencele. Eram în societatea unui student în tehnică, care avea o pălărie de pale cu o pantlică roșu-galben-roșie.

Deodată se apropie reprezentantul celor mai noi bărbați politici dela noi și provoacă pe student, să-și ia panglica de pe pălărie, căci are poruncă »să nu sufere în țara ungurească alte culori decât roșu-alb-verde«, iar culorile de pe pălăria din chestie »sânt ale unui alt stat«, pe care domnia-lui de altminteri nu-l știe. Vă puteți închipui impresia, ce ni a făcut-o situația tragicomică a jîndărașului înțelept, mai ales după-ce a fost invitat să ia el, cu forța, panglica și totuși n'a cutezat s'o ia. Aviz celor cu panglici vîrgate pe pălării, ori celorce poartă pantaloni cu vergi de culoare proscrisă l-ar pune păcatele să meargă la băi în Ocna!

Corresp.

Pentru inundații din Bănat.

Am mai primit la administrație pentru inundații din Bănat:

Colecta dlui Teodor Teier din Zeldeș dela T. Feier 2 cor., C. Florea 2 cor., Ștefan Groza 1 cor., I. Faur 1 cor., I. Vesa lui Ștefan 1 cor., Teodor Tripa — 60 fil., A. Lung — 50 f., T. Groza — 40 f., Ursu Vesa 1 cor., G. Vesa a Anchilii 1 cor., T. Vesa sumarul 1 cor., Minerva Feier 2 cor., Riste Vesa a Iancului 1 cor. toți din Zeldeș, Petru Han, Roșia 2 cor., Iovu Coste, S. Buceava 5 cor., Const. Babuța, Săturău 1 cor. la olaltă — — — cor. 23:50

Colecta dlui Leonte Opreș din Dridif dela Iosif Opreșiu preot gr. cat. 2 cor., Gheorghe Nodea, Toader Streza și Gheorghe Opreșiu câte 1 cor., Mihaiu Streza, Cornilă Opreșiu, Gheorghe Gorun, Vasile Opreș, Vasile Gorun, Șofron Opreș și Rafira Streza câte 40 f., Gheorghe Bodârnea 50 fil., Maria Streza, Gheorghe Ciora, Maria Opreș, Haralamb Opreșiu, Ana Ciora, Ana Gorun, Elena Dragoș și Gheorghe Opreș câte 30 fil., Zevedeu Opreș, Ienci Gorun, Mateiu Boita, Ioan Opreșiu Zachin Gorun, Niculae Ciora, Ioan Opreșiu, Ioan Gorun, Anica Dragoș, Ioan Streza, Vasile Gorun, Iosif Opreș, Simion Bodanea, Ioan Bărsan, Alexe Comeniciu, Rozeta Ioan Dragoș, Șarica Nicolae Streza, Lucă Mateaș, Zevedeu Opreșiu și Spiridon Gorun câte 20 f., Iosif Opreș 24 fil., Ioan Gorun 14 fil., Nicolae Opreșiu, Eva Opreșiu, Ioan Gorun câte 10 fil., Ioan Gorun 1 cor., Nicolau Pascu 80 fil., Eva Opreșiu și Oprea Streza câte 40 fil., Gheorghe Gorun și Maria Opreșiu câte 20 fil. și Leonte Opreșiu 60 fil., laolaltă — — — cor. 18:48

Colecta dnei Victoria Ispravnic din Curtici dela Morodan Ștefan 20 fil., G. Ciupuligă 1 cor., Ilie Negru 40 fileri, Ilie Mocuția 40 fil., Terentie Ardelean 1 cor., Gheorghe Ciupuligă a lui Ilie 1 cor., Nicolae Negru 1 cor., Mocsin Don 1 cor., Teodor Don 40 fil., Gligor Don (a borui) 30 fil., Gheorghe Mocuția 30 fil., Teodor Don Bălu 60 fil., Germen Todor 20 fil., Floarea Mocuția 1 cor., Petru Dărăbuți 40 fil., Ilie Marș 40 fil. Țărani din Curtici.

D. Merkler Fűöp Macia 60 fil., Villág Simon 40 fil., Mákovics Mór 50 fil., Számeth József 1 cor., Kling Mór, Curticiu 60 fil., Gheorghe Ispravnic, Șiclău 2 cor., Liviu Rațiu, Macea 1 cor., Doamna văd. Ida Rocsin născ. Mladin Pauliș 5 cor., Silvia Ispravnic 1 cor., Dimitrie Haiduc 1 cor., Erdős Imre 30 fil., Dșoara Elvira Cloară 1 cor., Elisaveta Iulean 1 cor., Victoria Ispravnic 2 cor. Suma — — — cor. 27:—

Total: Cor. 68 98
Sumele de până aici: 5481-68

Total: C. 5550-66

S'au expediat la Caransebeș: C. 5264-—

Rest: C. 286 66

Cronica pedagogică.

»Progresul nostru cultural«.

Sub acest titlu, dl A. Muțiu în coloanele acestui prețuit ziar *) a scris un articol în care constată că din soluțiile publicate în chestia inspectorilor școlari (revizori) nu e mulțămît, nici cu una.

Motivele îi sânt: multele cheltuleli cu diurnele și călătorii împreunate cu inspecționarea.

Chiar să se realizeze instituția revizorului, dl A. M. nu crede să ajungem rezultatul dorit.

Că din ce cauză nu se poate spera realizarea — bine înțeles — nu ni-se spune.

Salvarea progresului nostru cultural dl A. M. o crede altcum, anume inspecția să o îndeplinească protopopii tractului.

Deci dl A. M. totuș consimte cu unul din sulevatorii acestei idei: cu »Un adevărat prieten al școlii«, care deja și a expus părerile la timpul său tot în »Tribuna«.

Fără să ating susceptibilitatea cuiva, observ că inspecția ca și cu toate statele culle — trebuie să se facă prin oamenii de specialitate.

Caz concret? Inspectorii regești de școli, cari mai toți se recrutează dintre învățătorii în funcțiune.

Și procedeul recomandat de dl A. M. în inspecția școlilor numai așa îl crede efectiv, dacă avem un plan de învățămînt corespunzător.

Această părere — relativă la plan — o primesc și eu dar ciudată și stranie este expunerea dlui A. M. când spune, că planul de învățămînt va fi bun numai atunci, când la stabilirea lui vor conlucra nu numai învățătorii și învățătoarele dela orașe, ci și celea dela sate, căci acestea cunosc economia de casă și alte recerînțe familiare-rurale.

Eu așa știu, că la stabilirea planurilor de până aci nu s'au ignorat învățătoarele dela sat pentru că nu au venit în combinație la exmiterea anchetei nici învățătoarele dela orașe.

La facerea planului au colaborat exclusiv cei mai destoinici bărbați ai noștri de școală: învățători și profesori, fie că acela (învățătorii) au locuit la orașe, fie că la sate!

Idea d-lui A. M. cu »economia de casă și alte recerînțe familiare« e bună dar dl A. M. a adus-o pe tapet prea tîrziu.

După împrejurările de azi avem să ne concentrăm aptitudinile noastre nu asupra »necesităților culturale«, ci asupra actor lucruri mult mai importante asupra necesităților de ordin cultural-național reclamate de știința noastră etnică și acestea le și putem realiza în parte și prin stabilirea unui plan corespunzător de sine înțeles abandonând punctul de vedere al d-lui A. M. căci altcum ajungem la cunoscuta discuție: »Dii lana caprina«.

Dar să revin!

Dl A. M. cere că planul stabilit după procedeul recomandat de d-sa — să fie distribuit spre studiere și aplicare conștiințioasă tuturor învățătorilor, învățătoarelor, directorilor și inspectorilor locali precum și protopresbiterilor tractuali.

Atunci când dl A. M. susține, că planul să se dea spre studiere și aplicare conștiințioasă directorilor locali (preoților) și protopresbiterilor,

*) Vezi nr. 159 al »Tribunei«.

foarte îmi vine a crede că dl A. M. nici nu e învățător, ci ceva diletant...

Ce aplicare conștientă, — la materia din — poate face preotul ori protopopul, carl, plan după poziția lor — de fel nu se ocupă cu instrucția directă a copiilor*).

Aceasta o pot face și experia exclusiv numai învățătorii și învățătoarele.

Dorința dlui A. M. ca planul stabilit, să se introducă și în ultimul an pedagogic, după cât știu — la institutul nostru din Arad — încă se împlinesc, întrucât numitul plan — se aplică și de către preparanți la școala de model.

Așa dar planul se aplică și totuși nu este un formitate în învățământ, cum cere domnul A. M.

Lucrul se explică de sine!

Instrucția nu e mașinărie pe rotile ca să reproducă numai în mod automat, deoarece deși principiile sânt aceleași, metodele (înțeleg procedurile speciale ale fiecăruia), variază bineînțeles, iar de aici noi ne-am înținat a zice, că: »Fiecare învățător își are metoda sa».

Contrastul experiat la examenele dela sate, că ceea ce comisarul din acest an, a aflat de bun, iar celalalt desaproabă, în ce dl A. M. — recunosc — are dreptate, se poate aplana altcum, mult mai ușor și anume:

Învățătorii designați din partea Consistorului de comisari de examene înainte de a merge în tract (la examene), să se întrunească în o conferință intimă, cu care ocazie să ia studiu de studiu stabilind la fiecare (obiect), că critica examenului respective observările din ce punct de vedere să se facă?

Lucrul ar fi mai greu în anul prim.

De aceste stabiliri — relativ la observări — odată făcute, ar trebui să țină strict fiecare comisar și atunci nu ar mai obveni inconvenientul, că ceea ce unul tocmește, celalalt să strice.

Altmintrelea o astfel de propunere, subsemnatul ca comisar de examene a. c. cu prilejul așternerii raportului meu general — o am și făcut Venerabilului Consistor.

Convocarea unei conferințe didactice mixte (cu învățătorii și preoții) spre a comenta planul abia la 2 luni dela împărțire, iarăș — e un »non sens».

Așa ceva nu poate avea loc decât abia cu finea anului școlar când fiecare învățător l-a cernut atât din punct de vedere al practicabilității cât și al utilității.

Nu avem timp și nici e pedagogic a face comentarii teoretice, ci mai ales practice.

Și acestea dovedesc, că dl A. M. cuprinde demersurile progresului nostru cultural numai iac așa... pe deasupra.

Și mai iluzorie și rău nimerită devine ideea dlui A. M. atunci când cere, ca preoții, ca »inspectori locali» (vrea să zică directori locali), să-l controleze pe învățător cu planul în mână tot la 14 zile și rezultatul să-l comunice îndată, fidel și fără cruțare protopresbiterului concernent, iar acesta Consistorului trăgând numai de cât la răspundere pe cei cari nu și împlinesc datoria.

Un așa lucru pe dos nu s'a mai pomenit!

Preotul, care cum am zis: după poziția lui nu se ocupă cu instrucția — să ceară dela protopop și Consistor ameliorarea stărilor metodice în tractarea și exhaierea materiei de învățământ, abstrăgând dela aceea, că în unele locuri relațiile dintre preot și învățător sânt cât se poate de încordate.

Trebuie să recunoaștem: *Pacostea cea mai mare pe capul nostru e că, atunci când e vorba de adevărata controlă, mulți înși atât dintre factorii oficiali cât și dintre cei neoficiali îmblătim la idei învechite și ruginite, sau »Batem apă în piua», cum zice Românul, nebăgând în seamă împrejurarea că chiar pe lângă aplicarea unei controle*

* A nu se face confuzie cu catecheții (preoți), cari instruiază din un singur studiu: religiunea (I. C.).

de specialitate, cum au scris mulți înși în coloanele »Tribunei» nu am avea mai multe chestiuni decât cu convocarea de conferințe și inspectări anuale de mai multe ori prin indivizi mai puțin specialiști în alte dascălii.

Am scris acestea, de vreme ce în chestia pusă pe tapet pe dl A. Mușu până acum numai dl D. Boariu a reflectat, — am scris ca nu cumva prin tăcere să se creadă, că celea relevate de dl A. M. ar fi punctele de salvare sau mănecare întru promovarea progresului nostru cultural-elementar.

Socodor.

I. Crișianu.

INFORMAȚIUNI

ARAD, 25 August n. 1910.

Nietzsche.

Arad, 25 August n.

Azi s'au împlinit zece ani dela moartea celebrului filozof Friedrich Nietzsche, dela izbăvirea lui de chinurile pământului pe care l-a adorat atât de mult, în mijlocul suferințelor de tot felul.

Prin anii 80 ai veacului trecut literatura lumii o stăpâna Ibsen, filosofia Schopenhauer. În mintea tuturor era vii figurile uriașului dramaturg, purtând pecetea blăstămată a păcatelor moștenite dela părinți, pe buzele tuturor era aforismele, învățăturile întunecate ale filozofului nemângăiat. În deprimarea aceasta generală, în vremea celui mai deznădăjduitor pesimism, a venit Nietzsche.

Glăsuțului lui a strigat: *memento vivere!* Trăiți voi toți, cari puteți, trăiți pentru voi, nu pentru alții! Călcați în picioare, zdrobiți exemplarele în cari strămoșii lor, maimuțele, au întâietate față de om. Treceți peste omul de azi, dezbrăcați-vă de el, fiți *supra-omeni*.

Și individualistul acesta a arătat pe Napoleon ca bărbatul ideal, care trece spre scopul său fără să vadă sutele de mii de cadavre cari rămân în urmă, peste cari va mai trece. El atacă creștinismul fiindcă a corupt conștiința demnității umane, a făcut din oameni o turmă mizerabilă de sclavi. Blastămă învățăturile Mântuitorului pentru blândețea și mila cuprinsă în ele. Pentru femeie are un zîmbet desprețuitor: Nu uita biciul când vorbești cu femeile!

Nietzsche a făcut școală. Ideile lui au fost răspândite de filosofi și de scriitori. Se afirmă, cu multă dreptate, că influența aceasta se datorește în primul rând infinitei frumuseți de formă a autorului lui »Also sprach Zarathustra».

În literatura noastră lui Nietzsche i-a consacrat o biografie scurtă d. prof. Rădulescu-Motru. Cu toată influența nietzscheană însă, de care se resimte cultura noastră, operele lui n'au fost încă traduse. Noi cel puțin nu cunoaștem nici o traducere făcută de vr'un scriitor chemat. Și-i păcat, căci ne lipsim de una dintre comorile literaturii mondiale, pe care nu avem voie să n'o cunoaștem.

— **Vlaicu a sburat 4 klm.** Din București ni-se scrie: Marți seara, aviatorul român Vlaicu a făcut un nou sbor pe câmpul dela Cotroceni, de astă dată mult mai norocos de cât cele două dintâi.

La început, a făcut o mică încercare înălțându-se 20 de metri dela pământ și parcurgând aproape 200 metri dela hangar. Profitând de liniștea atmosferică ce domnea ieri seara aeroplanul și-a luat vânt parcurgând o distanță de 4 klm. adică până în colo de cupola ce este în fața câmpului.

Aeroplanul a virat cu ușurință la dreapta apoi la stânga cu intențiunea de a se întoarce la hangar.

Pe drum însă, a întâlnit o turmă pe care voind să o ocolească aviatorul a strâns prea mult șurubul dela benzină lucru care a determinat căderea bruscă a aeroplanului într'un câmp de porumb.

Căderea aceasta a cauzat o mică stricăciune la una din roțile aeroplanului.

Joi, dacă timpul va fi prielnic. Vlaicu va face o nouă experiență.

— **Oaspeții noștri.** Ziarul nostru a fost vizitat astăzi de câțiva iubii frați din Regatul României, cari trecând prin Arad s'au oprit câteva cliasuri pentru a ne spune cuvinte de îmbărbătare în lupta ce-o ducem.

Ne-au făcut cinstea de-a vizita așezăminte noastre dnii colonel Frangulea, medicul șef al corpului 2 de armată, dl Ion N. Baboanu-Dru, profesor și subdirector al institutului Scheurb-Thierrin, și dl Ion N. Timiraș, profesor, avocat și secretar al Senatului român, — toți din București.

— **Disparația unui artist german.** Din Viena se telegrafiază că marele artist Kainz, dela Burgtheater e greu bolnav. Zălele aceste a fost supus unei operații, dar aceasta nu a reușit și de nou va trebui operat de nou. Chiar dacă va scăpa teafăr nu va mai putea urca niciodată scena. Prin Kainz teatrul din Viena pierde pe unul dintre cei mai de seamă artiști ai săi.

— **Volnicii în Făgăraș.** Citim în »Gaz. Tr. In zilele acestea a sosit suspendarea sigilată și stampilatul cu înaltul pecet al Măriei Sale d. vice-comite Al. Belle, a vrednicului primar d. Poarta, Miron Totoiu. Istoricul acestei suspendări e următorul. Înainte de alegere de deputat cu o zi, la o oară d. a. Dl prim-pretore, a trimis un servitor la Otel, unde mănca dl primar — care fiind tot odată și casier la banca »Parsimonia» nu putea să meargă până acasă să mănânce, fiind departe — cu ordin verbal să se prezinte momentan în cancelaria d-iei sale. La care dl primar a răspuns: »Spuneți dlui prim-pretor să-mi trimeată ordin în scris, și afară de acela orele oficioase sânt numai dela 8—12 m. și 3—6 p. m.».

Dl prim-pretore a trimis încă odată după el. În fine după mâncare a mers dl primar. Dl prim-pretore l-a întâmpinat cu următoarele cuvinte: »Cu cine votezi?» Iar el l-a răspuns scurt: »Cu Șe ban, pentru că simțul meu și conștiința nu mă lasă să votez cu străinul de legea mea. Dl prim-pretor i-a spus atunci că i suspendat, bine să știți cu o zi înainte de alegere.

Dl primar a făcut recurs la dl vicecomite, și atât pentru leafa de 50—60 floreni, dar pentru să se convingă, dacă la noi mai are valoare preverbul românesc: »Dreptatea ese ca untul de lemn deasupra apel». Dar se vede că for-

RETAY és BENEDEK

— stabiliment de articole bisericesti —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expediază pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, pro-pori, stihare, potire, policandre și candelabre, cădelnițe, iconostasé și icoane sfinte etc.

Lucrează iconostasé, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc.

59. Prețcurent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință.

competente n'au voit lasă notul de lemn deasupra și au întors paharul și tot la fund a rămas. Și așa vrednicul primar care aproape 30 de ani a fost ca un adevărat tată în comună, a fost suspendat. Cât de curând o să le vină rândul și altora.

Cor.

— **Un artist ungar la castelul din Sinaia.** Alături a fost primit de M. S. R. Elisabeta, tânărul artist în vioară Kerékjártó, care la vârsta de nouă ani a ajuns viorist de seamă. Băiatul a fost primit la castel împreună cu părinții săi și a cântat aproape un cias înaintea reginei, acompaniat de orchestra dlui Enescu. Băiatul și-a exhumat întreg repertoriul în fața reginei, iar de bucheere a cântat trei arii românești auzite pe drum. După acestea Regina i-a umplut buzunarele de zaharicale și la predat o fotografie cu autograful ei și i-a cerut apoi în schimb pe a sa, lăudându-i și adresa. Familia băiatului a fost surprinsă de feul drăgălaș în care au fost primiți de Regina Elisabeta.

— **Catastrofa expresului Orient.** Din Belgrad se anunță că expresul orient s'a ciocnit ieri după-amiază în gara Korman, între Niș și Belgrad cu un tren de marfă.

Dintre călători n'a fost rănit nici unul, afară de un impiegat al trenului care a fost rănit mai ușor. Expresul a cărui locomotivă și două vagoane au fost distruse complet, a sosit la Belgrad cu o întârziere de șase ore. După știrile mai nouă se spune că catastrofa a costat viața unui chelner din vagonul restaurant.

— **Cununie.** Dl Grigore A. Marcu și d-soara Maria Solomon își anunță cununia ce va avea loc în București, biserica Sft. Nicolae Șelari, la 15-28 August. Nuni vor fi Dna și Dl Onoriu Mărculeț.

Felicitările noastre.

— **Pașapoarte vândute.** Poliția de graniță din nordul Ungariei a dat de urma unui mare număr de abuzuri cu pașapoartele liberate pentru emigranți. Lucrul a bătut la ochi prin faptul că poliției de graniță din comitatul Abauj-Torna i s'a trimis lista restimpuri listele celor pentru cari s'au liberat pașapoarte. Din aceste reese că o mare parte dintre aceștia nici n'au părăsit teritoriul comunei natale. În urma acestora poliția de graniță a făcut o anchetă în cursul căreia s'a aflat că în comitatele din nordul Ungariei sânt oameni cu suete căror li-s'au liberat pașapoarte, dar ei personal nu s'au folosit de e'e ei le-au vândut altora, căror legea nu le permitea să treacă granița. Contra acestor delicvenți s'a pornit cercetare din oficiu.

— **Arderea pădurilor din America.** Încă nu s'a putut constata definitiv numărul victimelor uriașului incendiu, care consumă codrii Americii. Guvernatorul statului Idaho, într'o telegramă către președintele Taft, spune că situația e disperată. Linia ferată dintre Montana și Washington a fost distrusă pe o mare întindere. Șase sute de oameni, trimiși în ajutorul fermierilor primejduți, au dispărut. Se crede că s'au prăpădit cu toții.

O telegramă aduce știrea că aproape toate pădurile din partea nordică a statului Idaho sânt în flăcări. La inițiativa președintelui Taft, guvernatorul a trimis toți soldații și trupele aliate ce avea la dispoziție, în nordul țării pentru a localiza focul. O altă telegramă din Wallace anunță că spre mieznoapte dela Murray (Idaho) au găsit treizeci de cadavre. Trei sute de muncitori cari lucrau în pădurile de brad de lângă Weymouth încă se crede că s'au prăpădit, căci nu se mai știe nimic despre ei.

Vești din Reșița română. Ni se scrie: On. Redacțiune Duminecă în 11 Iulie st. v. a. c. s'a făcut introducerea de capelan a nou alesului și sfințitul teolog absolvent Ioan Vida pe lângă bătrânul paroh Matelu Bălan din Reșița-română. Sf. Liturgie a fost celebrată de M. O adm. ppesc Petru Ieremia cu asistența preoților Oherghe Costescu și Ioan Vida. Poporenii comunei bisericesti s'au prezentat de astădată în număr frumos la sf. biserică spre a dovedi din nou alipirea către noul lor păstor sufletesc, care dealtcum este și fiul aceleiaș comune. După Priceasnă M. On. D. Petru Ieremia cetește actul înalt prin care se confirmă dorința sinodului parohial. Apoi rostește o cuvântare plină de învățături și îmbărbă-

țări. Arată însemnătatea zilei, trece la comuna creștinească, care se află în mijlocul altor neamuri și limbi și obiceiuri străine. Este foarte greu a rămânea neschimbat și statornic în mijlocul multor ademeniri, a păstra cu sfințenie moștenirea trecutului românesc. Va trebui multă încordare și nu arareori lepădare de sine pentru a nu călca testamentul părinților. Deșteptând în felul acesta poporul ascultător, îl îndeamnă a nu se clăti niciodată din locul ce i-s'a hărăzit, a rămânea credincios mamei comune: bisericii strămoșești, acestei instituțiuni și cetăți, pe care n'au put-o dărâma urgiile trecutului și care ne-a dat de moște: *limba și legea*. Sfințenia acestor două cuvinte să fie pururea stălpul de foc, care ne conduce la susținerea Eului nostru național și fericirii de-apoi. Și ca lucrarea în aceasta direcție să fie roditoare, turma trebuie să fie credincioasă păstorului, ascultând sfaturile binevoitoare ale acestuia. Munca comună, frățesca suferință va aduce izbânda. — Predă apoi sf. Evanghelie noului păstor turmei sale. Tineretele să nu-l facă preocupat, ci tuturor să fie asemenea. »*Prin muncă la izbândă*« aceasta să-i fie deviza și imnul zilelor sale. Oficiul să nu rămână un birou, ci mai ales să-i servească ca mijloc pentru o activitate atât de vastă în masa poporului, unde preotul este privit de conducător, de îndrumător. Îl încredințează îndosebi mlădițele tinere ale bisericii, pe cari să le crească în frica de Dumnezeu, în iubirea de neam și în alipirea către legea lor, penitru că acestea sunt garanța viitorului românesc.

La rîndul său răspunde dl Ioan Vida mulțumind M. O. D. adm. ppesc pentru ostenele și interesul purtat. Îl încredințează despre păstrarea sfaturilor având în vedere totdeauna interesele comune.

După săvârșirea actului liturgic am trecut, cu toții la socrii tinărului preot, unde am avut o masă românească, la care n'au lipsit nici toasturile obișnuite. Să ridică M. O. D. Petru Ieremia toastând în primul loc pentru P. S. Sa Dr. E. Miron Cristea, pentru I. P. C. Sa Filaret Musta și pentru P. C. Sa Dr. Iosif Tr. Badescu. Aduce elogiul înțeleptei conduceri de care ne fac părtași dignitarii noștri. Au mai rostit toasturi On. D. Nicolae Hoza paroh gr. cat. în loc, care întonează necesitatea unei înțelegeri între cele două confesiuni. Vorbește veteranul preot din Doman O. D. Ioan Oprea, care după o viață plină de experiență, afirmă că chemarea preotului cea mai sfântă este lupta și în primul loc conducerea luptei ce trebuie să o purtăm pentru apărarea națională. Cu lacrimi în ochi să ridică învățătorul penzionat, din loc O. D. Stefan Albu bucurându-se că fostul său elev a ajuns acum să-i fie păstor sufletesc și mângăitor bătrânețelor sale. Mai vorbește St. Domn Petru Bandu, înv. în Reșița-montană pentru cei din casă.

Restul zilei frumoase și memorabile l-am petrecut în veselie ascultând melodioasele cântări bătrânești, cu cari ne-a delectat gingașul buchet de dame asistente.

— **Bancnotele nouă a K. 100.** Precum am anunțat la timpul său, Banca Austro-Ungară retrage din circulație bancnotele vechi a K. 100, având data de 2 Ianuar 1902 și emite bancnote noue a K. 100, având data de 2 Ianuar 1910. Bancnotele acestea se pun în circulație la 22 crt și nu sânt trandafirii pe fond verde ca până acum, ci vinete pe fond pistriț. Bancnotele noue au pe ambele laturi aceleași figuri, pe când bancnotele vechi au avut figuri diferite. Ele au o lățime totală de 163 milimetri și o înălțime de 96 milimetri, sânt imprimate pe hârtie fără marcă de apă, pe o latură cu text maghiar, pe cealaltă latură cu text german. Figura propriu zisă a bancnotei, de culoarea vânăta, având o lățime de 151 milimetri și o înălțime de 96 milimetri se compune din două părți. Pe partea mai mare din dreapta a figurei se vede pe ambele laturi în cadru dreptunghiular embleme țării, emblema țării coroanei ungare resp. vulturul împărătesc austriac, încadrat cu lauri. În dreapta dela aceste se vede bustul unei figuri ideale, a căreia parte inferioară ocupă întreaga lățime a figurei. Partea de jos a figurei este ocupată de umărul drept al figurei ideale și de o cunună de flori, ce o ține figura în mână. Între cununile de flori se vede o haină din stofă cadriată. Partea de sus a cadrului constă din nou o rozetă de mijloc mai mare, marginea acestela este decorată

cu două rozete lungărețe, conținând cifra de 100 și formând totodată cele două colțuri de sus ale cadrului. Partea de jos a cadrului, formată din 3 rozete mai mari și două mai mici, înșirate alternativ una de alta, este legată cu partea de sus, de a dreapta și de a stânga, prin câte două rozete mai mici. Pe latură din stânga, ceva mai mică, a bancnotei, este indicat în culoare vânăta textul bancnotei, precum și semnătura băncii.

Bancnotele vechi a K. 100, ce se retrag acum din circulație, se mai primesc ca plată din partea Băncii Austro Ungare până la 31 August 1912 și pentru schimbare până la 31 August 1918. După acest termen precluziv orice obligament al Băncii de a răscumpăra astfel de bancnote a încetat.

? : Dentist român în Arad. :
VIRGIL MUNTEAN ?
:: Szabadság-tér No. 3. ::

Cronica socială și artistică.

Petrecere în Chintelnic. Comitetul parohial gr. or. din Chintelnic invită la sfințirea bisericii din Chintelnic, ce va avea loc Duminecă, 4 Septembrie n, la orele 8 dimineața. Aceiaș zi, seara, va avea loc și o petrecere cu joc. Inceputul la orele 7 seara.

ECONOMIE.

La chestiunea societății noastre de asigurare.

Noi nu s'au lansat însă prospectele pentru subscrierea acțiilor societății noastre de asigurare, necum să se știe amănunte asupra ei în cercuri mai largi, și folle — așa zise de specialitate — din Viena, sub masca interesului pentru instituția din Ungaria (!) caută să lanseze noile tendințioase cu scopul prea vădit de a produce o intimidare în cercurile, cari au hotărât întemeierea băncii de asigurare române. »Osterrei hische Versicherungs Zeitung« sub titlul »Fondare de asigurare nouă în Ungaria«, expune istoricul întemeierii băncii de asigurare române, ca apoi să continue astfel: »Director al acestei societăți va fi dl Ioan Lăpădatu, directorul actual al »Ardeleului« din Orăștie. După cum se știe intenția este ca noua societate să asigure realitățile bisericești greco orientale, și natural toate comunele românești. Persoana dlui Lăpădatu oferă garanție că noua creațiune nu va fi combinată în politica naționalităților din Ungaria. Cu toată această declarație nu putem să aducem noului proiect decât puțină simpatie. Că nu se poate tăgă lui faptul, că aici e chestia de o fondare națională, mai ales că singur acest moment a putut determina realizarea proiectului. O trebuință pentru o nouă societate de asigurare nu există. Pe deasupra Ardealul — n'a fost nici când un teren »lucrative« în special pentru asigurările de foc, căci în Transilvania toate societățile au avut de suferit mari pagube de foc ș. a. m. d.

Întrebăm noi: dacă Ardealul e atât de păgubitor pentru societățile de asigurare contra focului, atunci cum de mai stau agenturile acelor societăți din Austria prin părțile noastre? Dacă »Vers Zeitung« e condusă de interesele societăților existente de asigurare austriace, atunci advertisementul ei era mult mai potrivit să-l facă conducătorilor societăților austriace. Să le spună că lucrează direct în detriment acționarilor lor când își extind afacerile și în Ardealul, bătuit de focuri. Cât știm noi însă situația e tocmai contrară. Ardealul e unul din cele mai bune terene pentru acquirarea de orice soi de afaceri de asigurare. Și va deveni tot mai mult, căci nu e încă exploatat de ajuns. Iar dacă undeva mai pot face afaceri »lucrative« societățile străine, apoi în Ardeal, lucrativitatea aceasta e una dintre cele mai priincioase. Spune foala, că ideea fondării n'a putut veni dela un »om de specialitate«, care cunoaște mizeriile și terenul afacerilor. Se poate, dar hotărârea s'a luat pe baza unui studiu aprofundat

și oamenii, cari au pornit acțiunea pentru noi sânt de mai mare garanție, ca orice individ obșor, care sub aureola omului de specialitate ar vrea să sperie publicul român.

Tocmai că cunoaștem și noi apucăturile de multeori mârșave, prin care concurența străină caută în Ungaria să-și acapareze terenul de asigurare, tocmai de aceea e timp suprem, ca acest teren să-l salvăm pentru societățile din regatul nostru. Instituția asigurărilor trebuie să devie și la noi o adevărată instituție umanitar economică. Spre acest țel ține și noua fondare, căreia sigur îi zace mai mult în interes binele țării și al locuitorilor ei, decât acționarilor cutărei bărci, străine, care Ungaria o judecă numai din punctul de vedere »lucrative« pentru scopurile ei. Că societatea de asigurare are un teren ferit, ce i stă deschis, e o dovadă notița cu pricina. Acest teren societățile străine și-l tem și caută din vreme să producă zănie în publicul neorientat. Dar la noi nu are să producă nici o temere astfel de apucături prea vizibile, căci publicul nostru nu se ia după vorbele unui anonim din birourile cutărei societăți străine de asigurare, ca-i și teme proviziunile, din cari trăiește azi de pe spatele Românilor din Ardeal.

Avem sfătuitoii noștri, cari au întreaga noastră încredere, și când vom avea societatea noastră, vom întoarce spatele băncilor de asigurare străine, albă ele un un nime cât de pompos și țifre bilanțiale cât de amețitoare, dela controla cărora însă publicul nostru asigurător este exchis. La noua fondare altă politică națională nu se va face, decât că contractele de asigurare se vor subscrie românește pentru clientela română. Prin aceasta interesele ei vor fi mai bine apărate ca până acum, când Românul nu știe ce subscrie la cutare și cutare bancă străină-nemțească. Incolo banca noastră va căuta legături de reasigurare cu băncile cele mai cu vază — din patrie, și nu din Austria, asta o spunem franc de pe acum. Cu această descoperire, credem că am răspuns și la insinuarea naționalistă ce se face în tendențioasă notiță. Căci societate română nu există în Ungaria. Există însă societăți de frunte ungurești, cu cari banca noastră va căuta legături de afaceri în interesul economic al patriei noastre comune.

Instituția asigurărilor se poate desvolta în Ungaria mult mai bine, și ce e de importanță, mult mai real și solid — fără concurs străin, fie el venit din Austria ori America.

Ridicarea nivelului moral al acestei instituții în Ungaria, și paralizarea moravurilor corupte, ce au fost importate cu afacerile de asigurare din străinatate — iată rostul noii fondări.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 20 August 1910.

Prețul cerealelor după 100 Hgr. a fost următorul

Orlu nou	
De Tisa — — — — —	20 K. 10
Din comitatul Albei — —	20 » —
De Pesta — — — — —	20 » 40
Bănățanesc — — — — —	20 » 60
De Bacica — — — — —	20 » 70
Secară de calitate I. — —	14 » 30
Orzul de nutreț, calitate I.	12 » 75
Ovăs de calitate I. — — —	14 » 95
Cucuruz — — — — —	11 » 35

BIBLIOGRAFII.

A apărut nr. 2—3 de pe anul III din »Revista politică și literară«, ce apare la Blaj supt direcția d-lui Aurel Ciato și cu colaborarea celor mai distinși scriitori români.

Sumarul bogat și variat al acestui număr e următorul: Aurel Ciato: După alegeri; P. Papazissu: Pastel (poezie); Al. Ciura: Revedere (nuvelă); M. Străjanu: »Puterea sufletească« (studiu psihologic de C. Radulescu-Motru); Dr. I. Rațiu: Bunea ca istoriograf; Ionel: In atelier (nuvelă); Hyperion: Lacrimi (poezie); Dr. Valer Moldovan: Decadența șovinismului; Ioan Adam: Răscoale țărănești; D. Nichifor: Serenada unui flăcău (poezie); Al. P. Dafin: Cântec nou (poezie); Dr. Franz Oppenheimer: Teoriile de stat și idee de stat sociologică; A. Melin: Baba vicleană

(poveste pentru copii); Dr. V. Nițescu; Glosse (Libertate de presă); Libertate, egalitate, frățietate); I. Agârbiceanu: Prăpastia (nuvelă); A. Ciato: Sub linie (Pro domo); Horia P. Petrescu; Fierarul (poezie); Alexandru Ciura: Cronica literară (N. Iorga și Academia română); A. Ciato: Note politice (Ce vrea domnul Tisza?; Redacțional.

»Revista politică și literară« se poate procura la Blaj (Balázsfalva) Transilvania. Abonamentul pe un an: 12 cor., pentru studenți, învățători și profesori; 8 cor., pentru România și străinatate; 15 cor.

La librăria »Tribunei« se află de vânzare, + 10—20 fil. porto:

Culegere de diferite cântece cuprinzând: hore, doine, sârbe, cântece de petrecere, marșuri, serenade, cântece populare și diverse. Intocmită de Ioan I. Ciurcu à 70 fil.

Album în amintirea canonicului Augustin Bunea. Edat de clericul din seminarul Bunevestiri à 7 cor. + 30 fil. porto.

Amintiri dela »Junimea« din Iași. Vol. II de G. Panu à 3 cor. + 20 fil. porto.

Biblioteca »Lumina« à 30 fil.

No. 1 Em. Gârleanu. Trei vedenii.

No. 2 H. de Balzac. Călăul. Traducere de A. Măndru.

No. 3 Ion Agârbiceanu. Prăpastia.

No. 4 Paul Heyse. Prinșonierii. Tradus din nemțește de Alexandru Frunzescu.

Publicația »Ligel culturale« pentru ajutorarea inundaților din Bănat à 1 cor.

La librăria »Tribuna« se află de vânzare:

Dr. Theol. Gheorghe Popovici, Cuvântări bisericești 3.—

Dr. Theol. Gheorghe Popovici, Uniunea românilor din Transilvania cu biserica romano-catolică supt împăratul Leopold I 250

Andrei Ghidiu și Iosif Bălan.

Monografia orașului Caransebeș 3.—

Avram Corcea, Balade populare 160

Ziaristica bisericească la români, studiu istoric de Onisifor Ghibu cor. 2.—

La fiecare carte rugăm a se mai adăuga 5—10—30—20 fileri pentru porto. postal.

Limba nouilor, cărți bisericești de Onisifor Ghibu » 1.—

Clocărlan, Inimă de mamă. » 2.—

Speranță, Călătoriile lui Enache Cocoloș. » 2.—

Em. Galgorovltza, Schitul Cerebului, povestire din trecutul Moldovei » 1.—

Bacalogiu, Teatru. » 1.—

Dulfu, Isprăvile lui Păcală » 175

Lovinescu, Pași pe nisip, vol. I » 2.—

» » » » » II » 2.—

» De peste prag, dramă în 3 acte. » 1.—

Oprescu, Higiena și economia populară, povestită de Moș Savu » 1.—

Protopopescu, Mișcarea cooperativă. » 250

T. Strătilescu, Educația fizică, intelectuală și morală. » 250

Babeș, Capra (Vaca săracului). Numeroasele foloase ce poate aduce castrăniunea caprelor 150

B. Abrud. Publicitatea de 2 ori a anunțului trimis costă 4 cor.

E. B., H. Dobra. Am primit 480 cor. abonament până la 1/X 1910.

M. S. Kisdemefer. Am primit 6 cor. abonament până la 15—VIII. 1910.

Lazar Huf Apaten. Am primit 6 cor. până la 1—VII 1910.

Alexandru Lupan, Mező-Szilvás. Am primit 18 cor. în abonament.

Visantie Babeu, Prisaca. Mai aveți de solvit 7 cor. până la finea anului 1910.

Ioan Lalescu, Cornea. Mai aveți 5 cor. de solvire până la finea anului 1910.

Zaihei Graur, N. Szederjes. Am primit 20 cor. abonament până la 1—XII 1910.

Glia Moga, Robogani. Am primit 14 cor. abonament până la finea anului curent.

Biblioteca »Lumen« a 15 bani, plus 5 fileri porto.

Nr. 21 L. Tolstoi, Știința și Religia.

Nr. 22. I. Turgheniev, Destinul.

Nr. 23. Ernest Hæckel, Originea omului.

Nr. 24 Edgar Poe, Moartea roșie și alte nuvele extraordinare.

Nr. 25. Voltaire, Suflete și alte schițe filozofice.

26. Ch. Darwin, Lupta pentru existență.

27. Ch. Baudelaire, Poeme în Proză.

28. La Rochefoucauld, Filozofia vieții.

29. Cervantes, Căinii din Valladolid, nuvelă.

30. E. Metchnikov, Câteva chestiuni științifice.

31. L. Tolstol, Să nu țizi.

32. Buffon, Omul și natura.

33. Maxim Gorki, Revellionul. O noapte de toamnă.

Nr. 34—35 C. Rădulescu Motru, Naționalismul.

Cum se înțelege. Cum trebuie să se înțeleagă

36. G. Dobrogeanu Ghera.

Tot dela librăria noastră se mai pot procura recvizite de scris, hârtii de epistole cu prețuri foarte ieftine, precum și cărți de literatură și scrieri complete, romane, nuvele, poezii traducerii călători etc. etc.

Comandele de cărți etc. precum și prețul lor să se adreseze către: Librăria »Tribunei« Arad str. Deák ferencz 20.

Posta Redacției.

Dr. P. R. (Roma). Adresa e: Sinaia.

I. C. (Cigleu) N'o mai știm. Călătorește acum undeva prin Spania.

Buteni. Ne pare rău că nu putem să vă împlinim rugămintea. Ne a mai vizitat și o altă delegație, care ni-a cerut tocmai contrariul. E mai bine ca lucrurile să-și ia calea lor firească. Să nu fie cu supărare.

G. în Moniom. Inv'nulri a căror temelnică n'o putem controla și cari sânt de-un interes atât de local, — nu putem publi.a. A trebuit deci să omitem din corespondența dv. partea referitoare.

M. I. (Zernești). N'o mai știm. A plecat din orașul unde a stat până acum și nu-i cunoaștem adresa nouă.

Posta Administrației.

Ioan Jva, Ghilad. Am primit 250 cor. abonament până la capătul anului 1910.

Ioan Crișan, Boroșineu. Am primit 250 cor. abonament până la capătul anului 1910.

Constantin David, Vinești. Am primit 450 cor. abonament pe anul 1910 întreg.

Nicolae Rațu, Cenadul-sărbesc. Am primit 2 coroane 50 fileri abonament până la finea anului 1910.

Andrei Cherjan, Solcița. Am primit 450 cor. abonamentul pe anul 1910 întreg.

Maxin Alb's, Șicula. Am primit 250 cor. abonament până la finea anului 1910.

S'efan Ienișel, Șeitin. Am primit 250 cor. abonament până la finea anului 1910.

Alex. Tripe, K. Apati. Am primit 250 cor. abonament până la 1 Decembrie 1910.

Teodor Pop și Dimitrie Pop, Giulavârșand. Am primit dela ambii 250 cor. — 250 cor. ca abonament până la finea anului 1910.

G. L. Dobrița. Abonamentul dv. e plătit până la finea anului c.

Nicolae Leu, Fuzeș. Mai 50 fil. aveți de plătit pe anul acesta.

Vasile Muntean, Ciclova-m. Am primit 250 cor. ca abonament până la finea anului 1910.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

CONCURS.

Prin aceasta se publică concurs pentru
atribuirea alor 3 (trei) știpeții din *Fun-*
dățiunea Nicolae Zsiga de sub administrarea
comunei bisericesti gr. ort. române din

Intreprățiți a reflecta la acestea știpeții
sunt tinerii gr. ort. români din comitatul Biho-

Dela reflecranți să cere să producă :

1. Estras de botez ;
2. Testimoniu școlastic de pe anul școlar
făcut cu calcul bun și
3. Atestat medical că sunt deplin sănătoși.

Știpeții vor avea locui și a lua toată
menținerea în internatul diecezan gr.ort.
din Beiuș unde vor avea să plă-

Recursele adresate comitetului parochial
gr.ort. român din Beiuș, sunt a se trimite
subscrisului prezident în Beuș până inclu-

Beiuș, la 24 August n. 1910.
Dr Gavril Cosma *Ioan Roșu*
prezident. notar

A N U N Ţ.

Caut un commis

care se pricepe bine la prăvălie de specerai
și manufactură, să fie onest și serios, plata
lunară 40 cor. și costul. Doritorii sunt a
se adresa la **Ioan Căraș**, comerciant în
Vermeș, cott. Krassó-Szőrény.

Imprumuturi ieftine

Se dă nici un adaus de cheltuieli cu 4 1/2%
se mijlocesc imprumuturi de amortizație pe
moși pentru 10—65 de ani, se angajează
a despovăra moșii cu datoria mai scumpă,
la un împrumut mai ieftin.

Se vînd în rate avantajoase și fără scă-
rire de preț **orice mașini agricole**,
prima calitate și cea mai nouă construcție
cu vapor, benzină și mașini de treerat cu
olei brut, apoi mașini de sămănat și cosit,
mori, cu vapor, benzină, olei și gaz, de-
cemenea sunt de **vânzare 2 mașini de**
sămănat, vechi, folosite, una cu 15, alta
cu 17 șire, apoi pentru un preț convenabil
o garnitură de treierat, sistem Göpel
putere de 4 HP.

Instalații de luminat cu acetilenă, prin
aparatele **»Ideal«** distin. 1 expoziția din
Paris cu medalie de aur sau Beagid, lumină
trumoasă potolită, manuară sigură și simplă,
economie de 500% în apă în comparație
cu celelalte aparate, nu murdăresc, nici nu
fac tuningină.

Depozit și expediția tuturor părților cons-
titutive; fitile, lize, scoici etc.

La cerere trimite un oficiant specialist în cauză.

Agentura generală comercială :
: Palmer Mátvás :

Timșoara (centru), Prinz Eugen gasse 13.
(lângă cuștarul Koch).

2 eventual 3 băieți

se primesc în cost și quartir
chis, cu preț moderat la o casă cinstită
românească. A se adresa la administrație.

Un cand. de avocat,

român cu praxă ori incipient
să cearcă pentru cancelaria lui **Dr. Andrei**
Ille, avocat, **Tenke** (cott. Bihor). — —

AVIZ!

Sunt în deobște cunoscute relele de cari su-
feră tinerimea noastră studiosă pe la gazdele
din oraș. De aceea pentru a se veni în ajutorul
instrucțiunii și educațiunii, un domn fost director
de gimnaziu-internaț, anunță pe cei interesați că,
cu începutul anului școlar, *primește în gazdă,*
pe lângă o modestă plată anuală, un număr
restrins de elevi cari își fac studiile la școlile
publice din Sibiu. Vor avea dormitoare speciale,
sală de meditații încăpătoare și sală de mâncare
aparte, fiind feriți de ori-ce contact dăunător. Do-
ratorii se vor adresa până la **1 Septemvrie** st. n.
pe adresa: **Director** la dl. **V. Onițiv**, Palatul
»Albinei«, *Sibiu—Nagyszeben.*

O văduvă din familie bună **pri-**
mește o fetiță eventual o fetiță
și un băiat (frați) **pe toată între-**
ținerea. Adresa la administrație.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și eco-
nomii **»Codrul«** din Buteni publică concurs
pentru **un post de practicant.**

Reflectanții au să își înainteze rugărilor
scrise de mâna lor proprie până în 30 l. crt.
n. documentând, că au absolvat o școală
comercială superioară, că posed deopotrivă
cu limba română și pe cea maghiară, și că
sunt sănătoși.

Cei cu pracsă în afacerile de bancă și
cu serviciul militar împlinit vor fi preferiți.

Salar anual 1000 — cor. plătilbil în rate
lunare anticipative

Postul va trebui ocupat imediat după
alegere.

Buteni (Buttyin) în 15 August 1910.
Direcțiunea.

Cea mai ieftină sursă
de cumpărat.

Cea mai ieftină sursă
de cumpărat.

BINDER LAJOS

ciasornicar și giuvaergiu în
MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.
Dela 1 Octomvrie 1910 în Markt-platz No. 5.

Depozit bogat de
totfelul de ciasornice de aur și argint
precum și ciasornice de metal și nickel
Articlii de argint de China.
Ochelari și zwickeri de Rathenov.
Articole optice de aur și argint.
Reparaturl solide și ieftine. Serviciu conștiințios.

Un comerciant român

caută un local de prăvălie cu un centru
românesc, fie chiar și prăvălie gata de pre-
luat, roagă înțeligința românească a-i reco-
manda un local potrivit. — A se adresa la
administrația acestui ziar.

»GRĂNIȚERUL«

institut de credit și economii în H. Dobra.

CONCURS.

La institutul de credit și economii **»Gră-**
nițerul« în H.-Dobra, află aplicare un
practicant absolvent de școlile comerciale
superioare.

Salar anual K 960.—
Cererile să se înainteze direcțiunii cel
mult până în 8 Septemvrie n. a. crt.

Cei cari posed limba germână, precum
și cei cu pracsă vor fi preferiți.
H.-Dobra, la 23 August 1910.

Direcțiunea.

Premiat cu premiul I la București în 1894.

SCULPTOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința on.
domni preoți și învățători precum și
întreg on. public român următoarele:

Ca sculptor de lemn sunt în poziție să
servesc în ori-e vreme cu ori-ce fel de
lucru de sculptură și măsurit pentru
sfintele noastre biserici creștinești d. e. :

Iconostase (Temple) Străni, Tro-
nuri, Scaune, Chivote, Răpizi,
Uși, Cadre, etc.

în ori-ce stil s'ar recere, cu cele mai
moderate prețuri. Construiesc PLANURI
după dorință. Pentru toate lucrurile mele
iau garanță deplină că sunt de prima
calitate atât ca lucru cât și ca artă.

Atrăgând atențiunea on. public asupra
împrejurării, că chiar buna ouviință ar
aduce cu sine ca bisericile noastre ro-
mânești prin măestri români să se în-
frumșeteze.

Rog bunăvoința în special a onor. officl și
comitețele parochiale.
Cu tot respectal semnez

I. Iuliu Bosios,
sculptor și auritor în Berliște,
poșta Jám (Banat).

Promovat cu distincție de școală de sculptură.

Cele mai bune

Vinuri de deal,

le găsești la **Iulius Dános**, producător de
vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:
Vin de sticlă prima calitate, azuriu Cor. 44.—
Vin de masă „ „ „ 46.—
Vin de Rizling prima calitate „ 48.—
Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie
Cor. 50.—, 56.—, 60.—. Apoi vinuri :
Schiller Cor. 44.—. Vin roșu (Bikavér) 50,
80 și 90.— de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de îm-
prumut, începând dela 100 litre de orice
calitate.

Serviciu oulant, vinuri admirabile
de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame :

Iulius Dános,

mare producător de vinuri
Világos (Șiria, Arad m.)

ANUNȚ.

Din 1 Septembrie a. c. începând am lipsă de

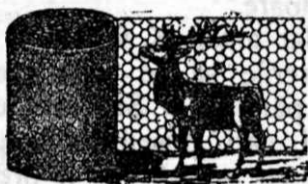
un candidat de avocat

cu praxă. Salarul care se solvește ulterior — pe lună este 120 cor., iară dela emisiuni afară de spesele efective 6 cor. diurnă la zi. Reflectanții au a se adresa deadreptul la mine în Timișoara.

Petru Țigle, avocat.

Fabricație din țară prima calitate!
Stoboare de sârmă tari și trainice!

In atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, p. vile grădini, terenuri de vânătoare etc.

PÉCSI HENRIK

fabrică pentru împletituri de sârmă
BUDAPESTA, VI., Aréna-ut 126 sz.
Telefon 120-89. — — — Telefon 120-89.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

!! Cele mai frumoase rețele !!

Prețuri ieftine! Prețuri ieftine!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, coșnițe pentru nisip, burlane pentru schintel, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și storiuri pentru ferești de orice mărime.

:: Liste și prospecte de prețuri se trimit gratis. ::

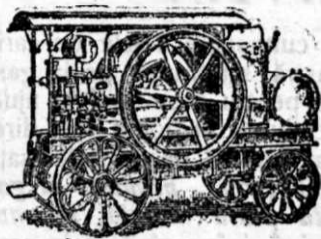
Agronomii își pot face cumpărăturile în condițiunile cele mai avantajoase la magazinul economic și de unelte al lui

Kálló Jstván és Társa

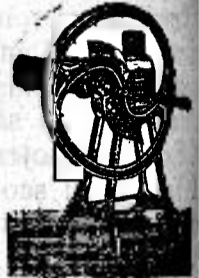
Telefon No. 850.

Oradea-mare—Nagyvárad

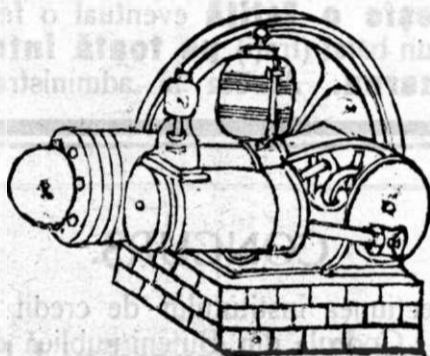
Teleki-u. No. 9.

Are în depozit, pe lângă avantajoase condiții de plată, tot-felul de mașini industriale și agricole, aparate, unelte, oleiuri, saci, mușamale funii motoare, automobile, stropitori etc. Cereți prospecte. — Expediție gratuită. — Corespondență în limba română. —

Motor cu olei brut.

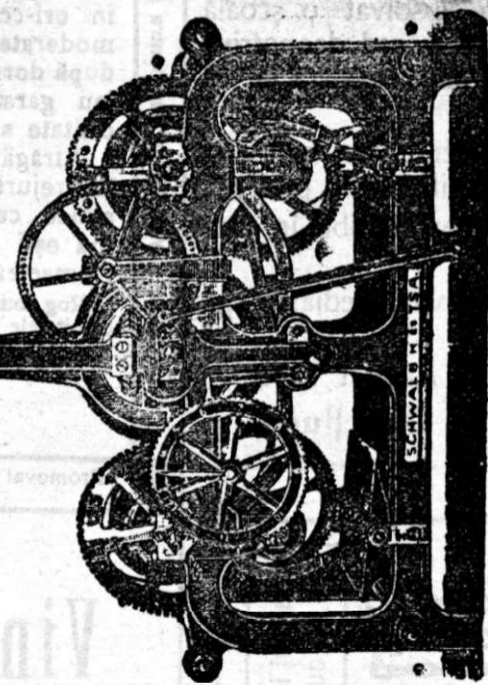
Cea mai contabilă putere motorică.
Cea mai ieftină uzină! Garanție necondiționată. Prețuri și condiții favorabile. Fără mașinist! Nu explodează. Nu e expusă focului. Nu e supusă inspecției financiare. Nu are cazan. Funcționare simplă. Punem mașina la dispoziția oricărui individ acreditabil, fără nici o cheltuială, pentru a se convinge că face cel mai bun și cel mai vrednic de încredere serviciu. Prospecte de prețuri dela 2-60 PH gratuit.

PÁLFY TESTVÉREK
turnătorie de fer și fabrică de mașini în SEGHEDIN-SZEGED.
Fondat în Anul 1807. Distins cu 20 medalii de aur.

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.

Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
Telefon No. 63-47.

Expoziție permanentă de ceasornice de turn. Privilegiu excepțional. Nenumărate adrese de recunoștință și distincțiuni. Preliminar gratuit.

Gramofone și plăci, Aprinzători original „Imperator”, lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth, József, Szeged, Könyök-u.

== Noui arii românești, à fl. 1.50. 3 buc. fl. 4. 6 buc. f. 7.50. 12 buc. fl. 14.

Cereți gratuit prospectul de prețuri. Se caută revanzători.

Cea mai modernă turnătorie de clopote din țara noastră

Walser Ferencz

Proprietarii firmei: Walser Ferencz, Walser János, Győző Gy.

Fabrică de obiecte pentru stins focul și pompe turnătorie de clopote și metale în Budapesta.

BUDAPEST, VI, Csángó-u. 6B

(Villamos megálló, Váczl-ut, aproape de vama veche).

Condițiuni de plată favorabile. Proiect de budget la dorința...

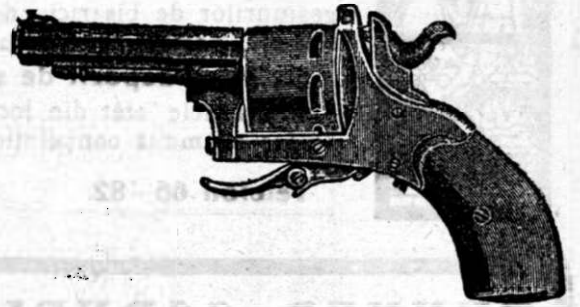
Se arge... să tom... clopote... garanție... de ani... turnarea... nou a... potelor... pate, la... sform... clopote... vechi, ca... rine noi... tivărit... fier, pre... și penru... monia s... telor de... pote, p... inlocum... elect... cari lips... la firm... cannel... clopot... legi) di... de de le... monie... auster... feța loc...

Frații Burza

Nr. telefonului 604.

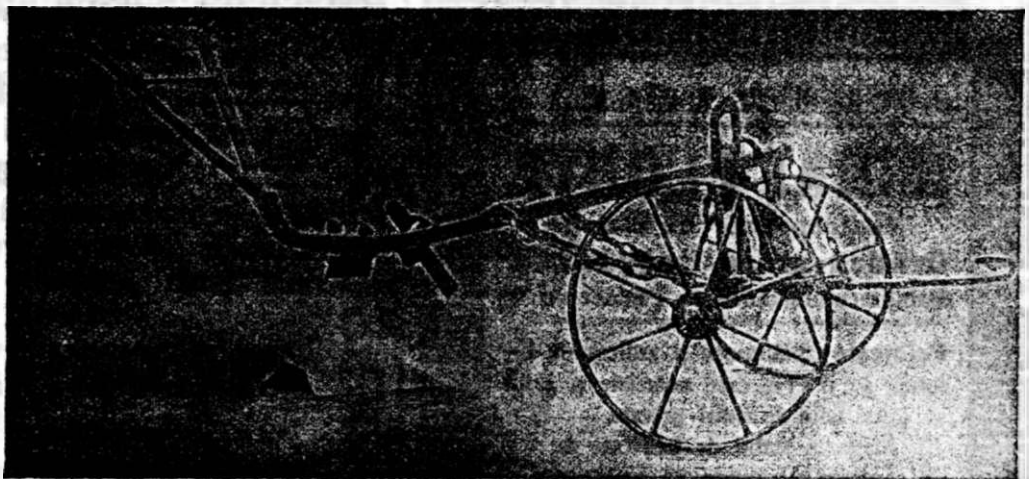
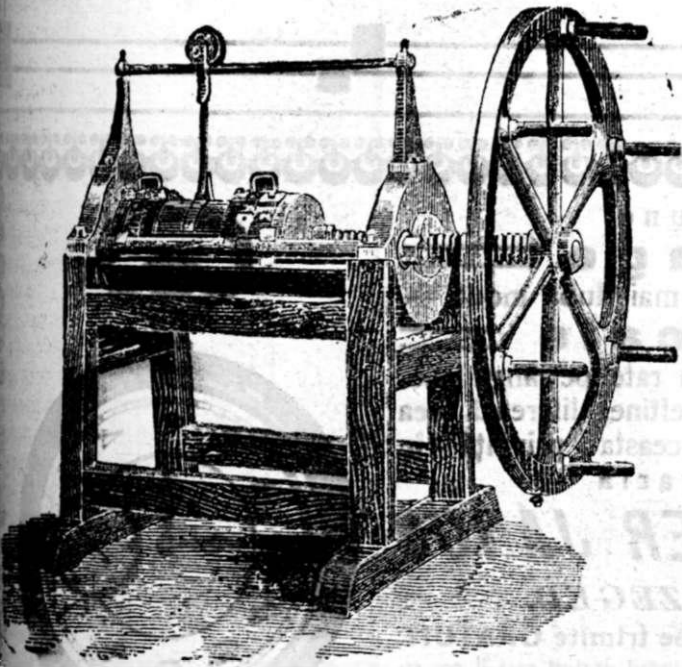
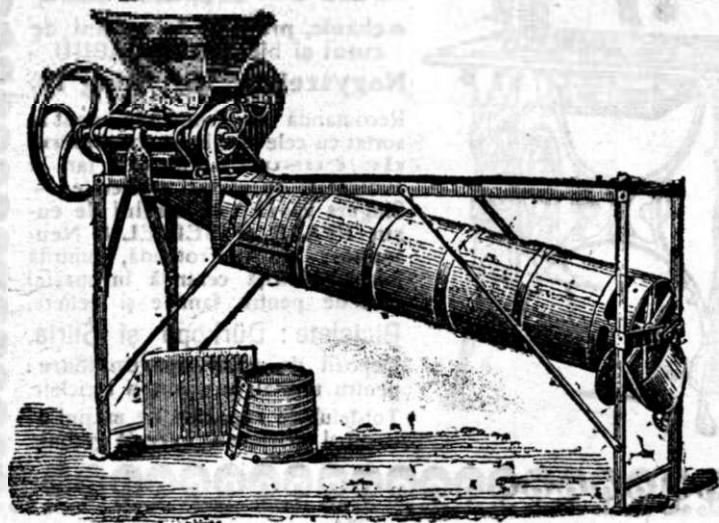
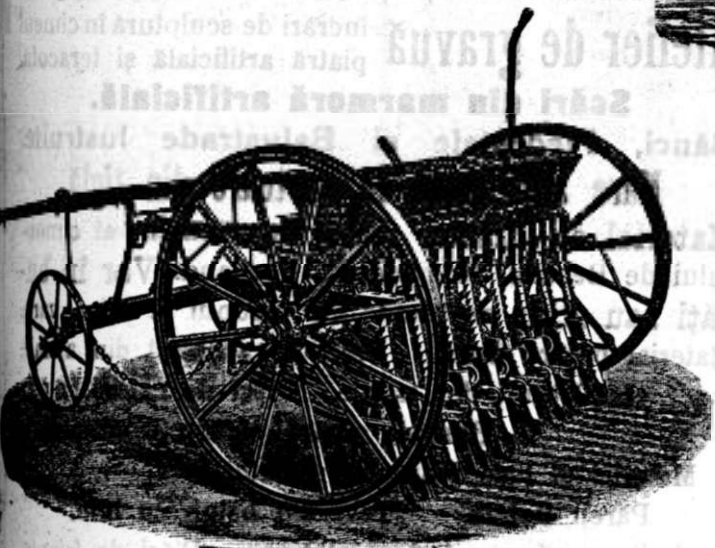
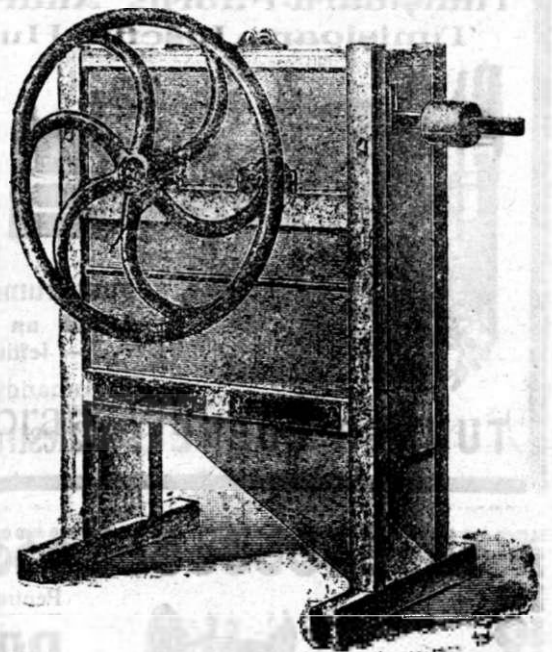
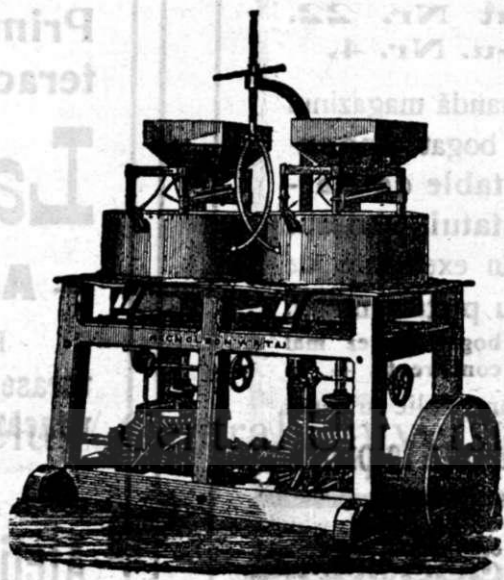
Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér 1.

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și **tot-felul de mașini agricole** cu prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate. Catalog trimitem gratuit.

Centura generală a fabricii de mașini Nicholson din Budapesta pentru garnituri de treerat și orice mașini agronomice.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

== Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. ==

Telefon 66—82.

FISCHER TESTVÉREK

- lustruitori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
- pictură specială pentru geamuri de biserică. ■

BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primim execuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

= Mare depozit de sticlă în plăci. =

Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66—82.

TUNNER CORNEL industrie de marmoră și granit.

Timișoara-Fabric, Andrassy-út Nr. 22.
Timișoara-Josefin, Hunyadi-u. Nr. 4.

Iși recomandă magazinul asortat bogat monumente, table de marmoră, statui, fabricație proprie în executare de

gust frumoasă și cu prețuri moder. Având un magazin bogat, liferez mai — — ieftin ca orice concurență. — —

Recomandându-mă on. public cu stimă

TUNNER CORNEL, măiestru de sculptură în piatră.

Pentru fiecare mașină 5 ani garanție.

Dürr Gusztáv

mehanic, prăvălie de mașini de cusut și biciclete în SIBIU
Nagyszeben, Gr. Ring 19.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai bune mașini de cusut fabricate în țară și străinătate cu prețuri moderate. — Singura vânzare de mașini de cusut PFAFF și SEIDEL & Neumann; luntrița rotundă, luntriță lungă, luntrița centrală în mașini rotunde pentru familie și ateliere.

Biciclete: Dürkopp și Stirlia. Depozit de părți aparținătoare: pentru mașini de cusut și biciclete. Tot-felul de reparări de mașini de cusut și biciclete se execută grabnic.

Important pentru lăcățari și fauri.

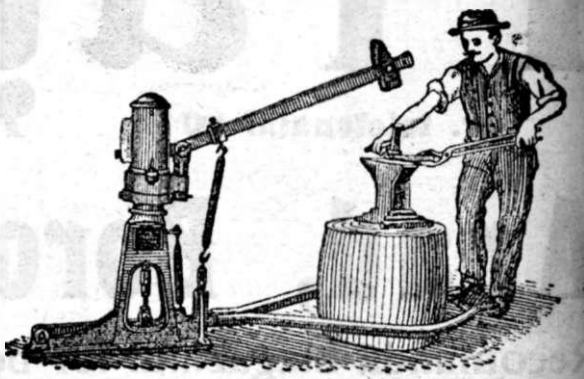
Ciocan barost patentat ce se poate mânia cu piciorul
Invența de Schwartz és Társa. — Unicii fabricanți și vânzători

Fabrica **Solymos Testvérek** Arad, Kölcsey-u. 67.

Mare economiseală de timp și ajutori lucrători, în propozițiune ieftin, se poate folosi ușor în oricare atelier. Celor cari se interesează la dorință li-se trimite catalog de prețuri cu explicații amănunțite gratuit.

Cu stimă:

Solymos Testvérek, Arad.

Intemeiată la 1880.

Intemeiată la 1880.

Prima fabrică de ciment, gips și teracotă din Seghedin—Szeged a lui

Landesberg Mór

= Anteprișă de asfaltare. =

Primește orice lucrări din acest ram, ca: terase, canalizări, instalări de burlane din ciment usucarea pereților umezi, pavare fabricelor și a.

Plăci de marmoră și ciment

de diferite forme și culori în fabricație proprie.

Atelier de gravură lucrări de sculptură în ciment piatră artificială și teracotă.

Scări din marmoră artificială.

Bănci, Pedestale și Balustrade lustruite.

Mare asortiment de cuptoare din țiglă.

Material de edificat. Singur reprezentant al cimentului de Beocini, Românesc și Portland. Var în bucăți sau stins se trimite cu vagonul la orice gară.

Material pentru asfalt. Plăci de acoperit din asfalt.

Impletituri din trestie. Plăci de cătran.

Praf de piatră pentru frontispicii.

Material și țigle rezistente focului.

Păreți Rabitz. Țevi din beton cu brfu.

Țevi din conforment de piatră. Plăci de faianță.

INTREPRINDERE ROMÂNEASGĂ

MIHAI FLONTA

antreprenor de zidiri
Oradea-mare-Nagyvárad.
Stabilimentul și cancelaria Pereces-u. 9.

Primește: plănuierea și zidirea de biserică, școlă, case notariale și a tot felul de zidiri private.

Magazin stabil de fabricate de cement, comande se primesc.

Magazin stabil de pietrii artificiale pentru morminte. Prospecte gratuit.

Cele mai bune

oroloage

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chezașie de 10 ani și prețuri ieftine, liferează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED:

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)

Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

